З Днем незалежности України!

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 22 СЕРПНЯ 2003 РОКУ ЧИСЛО 34 VOL. CX FRIDAY, AUGUST 22, 2003 No. 34

Нові злочини терористів у Багдаді і Єрусалимі

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 19 серпня терористичні атаки в двох містах Близького Сходу – Багдаді і Єрусалимі стали причиною смерти понад 37 осіб і поранення понад сотні інших. Перший напад стався о 4-ій год. 30 хвилин по полудні в Багдаді. Було знищено головну квартиру Організації Об'єднаних Націй, котра розміщувалася в готелі „Канал". Приблизно одну третину будинку зруйновано начиненою 500 фунтами вибухівки тягарівкою, котру водій-самовбивця спрямував у будинок. Якраз в той час у приміщенні відбувалася пресова конференція, на яку зібралося багато працівників ООН і журналістів. Серед 19 вбитих під час вибуху був головний представник ООН до Іраку Серджіо Вієра де Мельо – бразилійський дипломат, який понад 33 роки працював в ООН і наприкінці вересня вже повинен був залишити Багдад.

55-річний Вієра де Мельо під час вибуху мав зустріч з працівниками ООН у своєму бюрі. Він був поранений і присипаний уламками, працівники подавали йому воду, намагаючись витягнути його з-під тягарів. Декілька годин пізніше працівники ООН повідомили про його смерть.

„Ті, хто його вбив, здійснив злочин не тільки проти ООН, але передусім проти Іраку", – сказав Кофі Анан, Генеральний секретар ООН, у своєму повідомленні. Він назвав бразилійського дипломата „надзвичайним слугою людства". Трагедія застала К. Анана на вакаціях у Фінляндії.

Урядники ООН запевнили, що продовжуватимуть свою працю в Іраку. Однак цей вибух, удар, націлений у них, і смерть шанованої в ООН особистости всіх глибоко вразив. Всі національні прапори довкола головної квартири ООН в Ню-Йорку спущено зі щоглів, а синьо-білий прапор ООН – до половини щоглі.

У Багдаді, крім цементової стіни, урядники ООН в головній квартирі не хотіли ніякого іншого захисту і відмовилися від спеціяльної охорони американського

(Закінчення на стор. 4)

Знищена головна квартира ООН, котра розміщувалася в готелі „Канал". Фото: APWorldWide

VIII конгрес СКУ

КИЇВ. – У столиці України 18 серпня розпочався VIII з'їзд Світового конгресу українців. На з'їзд СКУ прибуло близько 350 делегатів та 200 гостей, представники українських громад і громадських організацій з різних континентів.

Президент СКУ Аскольд Лозинський сказав, що цей з'їзд є свого роду переломним, оскільки в ньому беруть участь понад 100 делегатів від східної діяспори. До складу СКУ входить понад 100 громадських та релігійних організацій у понад 20 країн світу. Найвищий законодавчий орган СКУ – конгрес, який проходить раз на п'ять років.

У перший день Президент України Л. Кучма і прем'єр-міністер В. Янукович передали вітання учасникам конгресу. Їхні вітання делегатам зачитав віце-прем'єр-міністер з гуманітарних питань Д. Табачник. Л. Кучма у своєму вітанні підкреслив, що „на батьківській землі високо цінують діяльність цієї інституції, під егідою якої успішно працює чимало авторитетних громадських організацій та структур української діяспори". У вітанні Президента також йдеться, що „внесок українців діяспори у здобуття Україною незалежности – справді неоціненний". СКУ всебічно підтримує молоду державу, зміцнює її авторитет та значимість на світовій політичній арені. Цей форум, на думку Президента, „гуртує українців всього світу і допомагає зміцнювати кревні вузли між вихідцями з України і її народом".

Міцного здоров'я та плідної роботи побажав учасникам конгресу також прем'єр-міністер України. Зокрема він відзначив, що „закордонне українство є важливим інтелектуальним та соціяльно-культурним ресурсом України, який, за умови тісної співпраці та тісної підтримки, здатен стати вагомим фактором реалізації зовнішньої політики нашої держави, розвитку її зв'язків зі закордонними країнами".

Етнографічність в культурі діяспори

У присвяченому 12-ій річниці Незалежности України числі „Свобода" містить культурологічний текст, який багато говорить про українську людину в Україні і поза нею. Його надало нам для друку Наукове товариство ім. Т. Шевченка Америки. Минулого року наше святкове число познайомило з художніми творами двох письменників з тих молодих авторів, які представляють нову українську літературу. Сьогодні пропонуємо читачам науково-популярне дослідження, фактичний матеріял якого відкриває нам глибинний духовний зв'язок між заокеанською українською еміграцією і Україною, зв'язок між часами і поколіннями, донині збережений багатьма засобами народного художньо-прикладного мистецтва, які творять багатогранне, неповторне етнографічне обличчя нашого народу. Стаття д-ра Ганни Чумаченко є також надзвичайно доречною з огляду на ще одні важливі роковини, які також наближаються і заслуговують, щоб їх вважати загальнонаціональними – 125-річчя української еміграції на Північноамериканський континент. Подаємо текст д-ра Ганни Чумаченко.

Етнографічність в культурі діяспори виходить далеко поза проведення, оприлюднення та публікацію етнографічних досліджень. З початків становлення громади етнографічність становила органічну рису культури, перенесеної з метрополії в діяспору. Під впливом чужого оточення ця органічність почала усвідомлюватися як окремішнє, своє. Категорія „свого" стала основою для розвитку етнічної самосвідомости, що вплинуло на розвиток організованих громадських осередків та породило їхню зацікавленість в етнографії як науці та в популярних етнографічних записах і публікаціях як репрезентації етнічної самосвідомости.

„Все своє ношу з собою"

Масова українська іміграція до Сполучених Штатів Америки з 1870-их років до 1914 року складалася в переважній більшості з селян Австро-Угорської імперії - бойків, лемків і гуцулів, які мали чітко визначену регіональну ідентичність та колективно називали себе русинами. Багато з них були загітовані емісарами американських вугільних магнатів до праці на шахтах центральної Пенсильванії, де вони опинилися у становищі малоплатних штрайкбрехерів на найтяжчих і найнебезпечніших ділянках. Соціяльний утиск посилювався релігійним з боку римо-католицьких священиків та шахтарів іншого етнічного походження. Стараннями українських греко-католицьких священиків, присланих до Америки (перший з них - о. Іван Волянський організував українську церковну громаду та кооперативу в Шенандоа в 1864 році), шахтарі-русини згуртувалися в церквах та церковних братствах. Братства поширилися від пенсильванського району твердого вугілля до Ню-Джерзі, Пітсбургу та Клівленду і, переважно, виконували функцію соціяльної та кредитової допомоги, організовували похорони загиблих на небезпечних роботах товаришів за правильним, „своїм" обрядом. (Про це свідчать експозиція в музеї історії Пітсбургу та матеріяли Клівлендського Українського музею-архіву).

Для народної культури українців характерне збереження архаїчного символізму похорону. Виконання етнографічно правильного обряду не тільки вшановувало покійного, але й засвідчувало існуючу цілісність громади. Згідно з народними віруваннями, могили рідних на чужій землі означають вкорінення в цю землю, але не розчинення в ній. Живуча сила таких поглядів була

(Продовження на стор. 18)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Росія повинна скласти повноваження правонаступника СРСР

КИЇВ. – „Якщо Росія не хоче вибачатись перед Україною за голодомор 1932-1933 років, то вона повинна скласти повноваження правонаступника СРСР". Про це 15 серпня заявив президент Світового конгресу українців Аскольд Лозинський. За словами А. Лозинського, сьогоднішні об'єктивні наукові дослідження вказують, що „голодомор був не природним лихом, але геноцидом українського народу". Він також зазначив, що Росія постраждала від голоду мінімально. 6 серпня Посол Росії в Україні Віктор Черномирдін заявив, що Російська Федерація не має наміру вибачатися перед Україною за голодомор 30-их років. За словами В.Черномирдіна, якщо порушувати це питання, то голодомор торкнувся не лише України, а й багатьох реґіонів Радянського Союзу, зокрема Кубані, Уралу, Казахстану. „Вибачатися ми ні перед ким не збираємося, – наголосив В.Черномирдін. – За все, що Росія взяла на себе як правонаступник СРСР, їй треба у ноги вклонитися, що вона несе цей хрест і щодо боргів, і щодо решти питань, але тільки не щодо голодомору".

Завершено передислокацію українських миротворців

КИЇВ. – Завершено передислокацію з Кувейту до Іраку українського миротворчого контингенту для участи у міжнародній миротворчій акції. Зокрема до місць постійної дислокації прибуло 1657 військовослужбовців, із яких 5 осіб – оперативна група Міністерства оборони України, та 348 одиниць техніки. 11 українських миротворців працюватимуть у багатонаціональному штабі Коаліційних об'єднаних оперативних сил (КООС) (Багдад). Ще 26 військовослужбовців – у штабі багатонаціональної дивізії „Південь-Центр" (Вавилон) польської зони відповідальности. Весь особовий склад 5-ої окремої механізованої бригади Збройних Сил України – 1614 осіб – зосереджено у місті постійної дислокації Аль-Кут (провінція Васіт). На даний момент особовий склад бригади продовжує дообладнання місць розташування та зберігання зброї, паркових ділянок, а також обслуговує техніку після маршу. 17 серпня командир бриґади генерал-майор Сергій Безлущенко зустрівся із представниками місцевої влади Аль-Куту та ознайомив їх зі завданнями, покладеними на українських миротворців. Офіцери військової поліції та відділу взаємодії 5 ОМБР також провели зустріч із офіцерами відповідних підрозділів ЗС США щодо уточнення виконання завдань за призначенням.

В. Ющенко звинувачує владу

КИЇВ. – Провідник бльоку партій „Наша Україна" Віктор Ющенко звинувачує владу в небажанні захищати інтереси українців за кордоном. Про це йдеться у повідомленні 19 серпня прес-служби „Нашої України" з посиланням на виступ В. Ющенка на Світовому конгресі українців. Він зазначив, що за період після проголошення незалежности у 1991 році Україна, маючи блискучі можливості для економічного розвитку, не змогла ними скористатися через неефективне керівництво. „Бідність і безробіття у багатьох убили віру в українську державу", – цитує В. Ющенка прес-служба. За його словами, тепер перед суспільством стоїть завдання зформувати нову прозору і демократичну владу, яка ефективно захищала б українські інтереси.

Росія не плянує залишати Севастополь

МОСКВА. – Днями міністер оборони Росії Сергій Іванов заявив, що Росія не плянує залишати Севастополь – основне місце базування Чорноморської фльоти федерації. У зв'язку з цим висловлюванням, Українська республіканська партія „Собор" 15 серпня оприлюднила заяву, в якій наголошується, що базування російської Чорноморської фльоти в Криму обмежує суверенітет України, оскільки збереження за Росією усіх гідрографічних та навігаційних об'єктів не дозволяє Україні перебрати контролю за безпекою судноплавства біля українських берегів. Водночас наявність у Севастополі численних російських військових, інформаційних, освітніх, бізнесових та інших структур несе пряму загрозу політичної дестабілізації, – зазначається у документі партії „Собор". „За таких умов ми розцінюємо заяву Сергія Іванова та відсутність будь-якої реакції на неї з боку офіційного Києва як ще одне свідчення слабкости української влади, її неспроможности захищати свої національні інтереси".

Виставка українських і російських поштових марок 1992-2003 років

КИЇВ. – На Головній пошті 18 серпня відбулося відкриття виставки українських і російських поштових марок, випущених в 1992-2003 роках. Виставка проходить в рамках проведення в Україні Року Російської Федерації. Під час відкриття виставки відбулося погашення поштових марок спеціальним поштовим штемпелем „Рік Російської Федерації в Україні". Зокрема на виставці представлені такі раритетні українсько-російські поштові марки, як „50-річчя Перемоги" і „2000-річчя Християнства". Виставка тривала до 22 серпня.

За хабарництво засуджено керівників вищих шкіл

ПОЛТАВА. – На Полтавщині до п'яти років позбавлення волі з конфіскацією майна засуджено кандидата медичних наук, доцента катедри анатомії людини Полтавського медичного інституту, який вимагав від студентів хабарі за складання іспитів. Аби приховати свою діяльність, викладач брав зі студентів розписки про те, начебто давав їм у борг гроші. На студентів, які не розрахувалися, чинився психологічний тиск з боку громадян „кавказької національности". Таким чином засуджений отримав 3.5 тис. долярів. Місцевий суд у Первомайську Миколаївської области також засудив до 5 років позбавлення волі, з відкладанням виконання покарання на 3 роки, директора Первомайської філії Одеського національного університету ім. Мечнікова, який отримав хабара в 500 долярів за допомогу при вступі до вузу. Під час обшуків у нього було вилучено 4.3 тис. долярів, 400 евро, 15.2 тис. грн. та дві золоті монети царської чеканки. Крім того, Самбірський районний суд Львівської области засудив до 5 років позбавлення волі з дворічним позбавленням права обіймати посади, пов'язані з викладацькою працею, доцента катедри психології Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, який вимагав і отримав хабар в 760 грн. від студентів-заочників за зарахування заліку.

Україна закуповує зерно

КИЇВ. – Міністер аґропромислової політики України Сергій Рижук підтвердив 18 серпня, що цього року Україна має закупити від двох до двох з половиною мільйонів тонн продовольчого зерна, щоб задовольнити внутрішні потреби країни, що становлять близько 6 мільйонів тонн. Він заявив, що протягом останнього місяця Київ імпортував понад 200 тисяч тонн зерна, а загальний імпорт з початку року склав 803 тисячі тонн збіжжя. Зерно у Казахстані та Росії закуповуватиметься за цінами від 92 до 140 долярів за тонну. Цьогорічний врожай становитиме, за прогнозами, від 20 до 25 мільйонів тонн зерна, а врожай кукурудзи буде як ніколи високим. Зараз в Україні вже зібрано 80 відсотків врожаю.

Чужоземні інвестиції збільшилися

КИЇВ. – Прямі чужоземні інвестиції в Україну за півроку виросли на 573.6 млн. дол. США (10.5 відсотка) і до 1 червня досягли 603.75 млн. дол, повідомили в Державному комітеті статистики (ДКС). 16.5 відсотка всіх інвестицій надійшло в Україну зі США, 9.4 відсотка – Великобританії, 8 відсотків з Віргінських островів, 6.8 відсотка – Голяндії, 6 відсотків – Німеччини, 5.7 відсотка – Росії, 5 відсотків – Швайцарії, 5.1 відсотка – країн СНД і 4 відсотки – з Австрії. За інформацією ДКС, понад 60 відсотків інвестицій в економіку України становлять грошові внески, 33.1 відсотка – внески у вигляді рухомого та нерухомого майна. ДКС відзначає, що найпривабливішими сферами для інвесторів залишаються харчова промисловість – 15.2 відсотка всіх інвестицій і торгівля – 14.4 відсотка. У комітеті повідомили, що інвестори також зацікавлені у вкладеннях у машинобудування, транспорт, хемічну і нафтохемічну галузі, компанії, що надають фінансові послуги, і в ринок нерухомости. У ДКС також повідомили, що серед інвесторів найбільшою популярністю користуються Київ, Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Одеська, Львівська, Харківська і Київська області та Крим.

Імператор Японії надіслав святкові вітання

КИЇВ. – Імператор Японії Акіґіто надіслав свої щирі вітання Президентові України Леонідові Кучмі з нагоди Дня Незалежности Української держави. У своєму посланні Імператор Японії висловив побажання щастя та процвітання всьому українському народові.

Щорічні „політичні" сходження на Говерлю хочуть заборонити

КИЇВ. – Міністерство екології та природних ресурсів просить державну адміністрацію Івано-Франківської области заборонити масові сходження на найвищу в Україні гору Говерлю, тому що багатотисячні сходження на гору завдають їй екологічної шкоди. Прихильники провідника бльоку „Наша Україна" Віктора Ющенка оголосили традицію щорічні сходження на Говерлю. Останнє сходження на Говерлю 5,000 прихильників В. Ющенка відбулося наприкінці липня. У липні 2001 року В. Ющенко, перебуваючи на Говерлі, оголосив про початок формування бльоку „Наша Україна" для участи у парляментських виборах 2002 року. Місцеві захисники довкілля досі не висловлювали стурбованости можливими шкідливими наслідками масових сходжень на Говерлю.

За повідомленнями інформаційних агентств

Останні приготування до свята

КИЇВ. – Генеральна репетиція військової паради, присвяченої Дню Незалежности України, відбулася на центральній вулиці Києва – Хрещатику – звечері 18 серпня. *Фото УНІАН*

Вітаємо зі святом України!

Щиро дякую українській громаді

Шановна громадо! Щиро вітаю усіх вас з Днем Незалежности України!

Свою дванадцяту річницю наша держава зустрічає новим етапом державних, економічних і суспільних реформ, що здійснюються Президентом, Верховною Радою і Урядом задля поступу до процвітання, демократії і европейської перспективи. Триває праця, спрямована на посилення позицій України на міжнародній арені, в першу чергу – в Організації Об'єднаних Націй, у діялозі та співпраці з Европейським союзом, Світовою організацією торгівлі, НАТО, у нашій взаємодії з багатьма державами світу.

Динамічні процеси у внутрішньому і зовнішньому житті України виводять її на нові світові рівні, і їх висота, на моє глибоке переконання, залежатиме від того практичного внеску, який кожен небайдужий українець докладає нині до загальної справи.

Тому, у передень найважливішого свята, хочу щиро подякувати українській громаді у США за її підтримку, яку ми щодня відчуваємо з вашого боку, за допомогу в зусиллях української дипломатії в ООН, за розуміння складности і важливости нашого шляху, за відданість нашій спільній меті – побудувати демократичну, квітучу Україну.

Середечно бажаю вам, вашим родинам щастя, добра, радости, успіхів у всіх ваших починаннях.

Слава Україні!

Посол **Валерій Кучинський,**
Постійний представник України при ООН

Роки, сповнені праці

Шановна українська громадо! Від імені Генерального консульства України в Ню-Йорку щиро вітаємо вас з 12-ою річницею Незалежности України.

Роки, що минули від вікопомного дня 24 серпня 1991 року, були сповнені наполегливої праці задля зміцнення політичного, соціяльно-економічного та культурного потенціялу України. Економічна стратегія розвитку України стає дедалі прагматичнішою, вільною від політизації, ідеологічних схем та стереотипів. Це створює умови для успішної інтеграції України у світовий економічний простір, як країни з конкурентноспроможною економікою, здатною вирішувати найскладніші завдання свого розвитку.

Конституційна реформа в Україні спрямована на формування в її політико-економічному просторі взаємин, які втілювали б багатовікові демократичні цінности, формування позитивного уявлення про Україну на міжнародній арені. Українське суспільство добре усвідомлює сучасні реалії світового устрою, необхідність спільної протидії ґльобальним загрозам, міжнародному тероризмові. Ми завжди виступали і виступаємо за дотримання норм міжнародного права, зміцнення ролі ООН у вирішенні питань ґльобальної безпеки. Свідченням тому є участь українських військових в стабілізації ситуації в Іраку.

Символічним є те, що напередодні відзначення урочистої дати в Україні зібралися на свій конґрес представники української діяспори з усього світу, які плянують не лише обговорити поточні проблеми, але й відзначити цю урочисту дату в столиці України.

Сьогодні у всіх вас є більше підстав, ніж будь-коли, відчувати гордість за свою Батьківщину. У цей урочистий час хотіли би побажати усім щастя і добра, миру і злагоди. Нехай цей великий день вселяє надію на краще майбутнє, додає сил і наснаги у досягненні нашої спільної мрії – демократичної і квітучої України.

Слава Україні!

Сергій Погорельцев,
Генеральний консул України в Ню-Йорку

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

ВІТАЄ

УРЯД УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ТА ВЕСЬ ЇЇ НАРОД З 12-РІЧЧЯМ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ.

БАЖАЄМО МИРУ, ДОБРОБУТУ І ПОСТІЙНИХ УСПІХІВ В УТВЕРДЖЕННІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ.

МНОГАЯ ТА БЛАГАЯ ЛІТА!

За Екзекутивний Комітет:
Стефан Качарай, предсідник
Христина Е. Козак, головний секретар
Рома Лісович, касир

Майбутнє України – за демократією

24 серпня відзначатимемо 12-ту річницю Незалежности України. Це радісне свято знаменує звершення мрій багатьох поколінь українців, які поклали життя у боротьбі за незалежність Батьківщини і за свободу своїх нащадків. Згадаймо їх і вшануймо їхню пам'ять в цей радісний день.

Вперше українці отримали можливість вивчати правдиву історію свого народу, його золотих часів та часів поневірянь і неволі. Таємні сторінки історії, як Голодомор 1932–1933 років, розкриті, і український народ має можливість оцінити своє місце в історії. Це допомагає будувати національну свідомість і відшукати своє рівноправне місце серед народів Европи. З перспективи 12 років незалежности України, ситуація далеко не ідеальна, але економіка продовжує розвиватися, зростає виробництво і рівень життя громадян. Зараз Україна знаходиться на роздоріжжі і мусить зробити вирішальний крок в напрямі демократії. Все залежатиме від президентських виборів наступного року. Їхні висліди вказуватимуть, чи Україна знайде місце в Евро-Атлантичних структурах.

Міжнародна спільнота, українські громади поза межами України, уважно слідкують за розвитком подій. Ми беремо активну участь у творенні майбутнього України, здійснюючи проєкти громадської освіти, надаючи гуманітарну допомогу, організуючи та підтримуючи програми обміну, тощо.

Український Конґресовий Комітет Америки (УККА) закликає українську громаду в США все активніше долучатися до розвитку України. Радіймо поступами та досягненнями України, але не втрачаймо реального ставлення до ситуації і продовжуймо працювати для розв'язання проблем, які ще залишилися. Слава Україні!

За Крайову Екзекутиву –

Михайло Савків, мол., президент
Марійка Дупляк, екзекутивний секретар

Архипастирське послання Постійної конференції православних єпископів поза межами України

У дванадцяту річницю виходу України з темряви тиранії і смерти і входу у яскраве світло нового життя зупинімся на хвилину, щоб принести щиросердечну подяку Подателеві всього доброго і досконалого. При цьому ми з великою любов'ю і пошаною пригадаймо тих релігійних і світських діячів – світочів Київської Руси-України, чоловіків і жінок, з глибокою вірою і почуттям обов'язку, які протягом століть використовували свої здібності-таланти, щоб доглядати довірену їм Господарем Виноградника землю Українську. Їхня віра і вчинки справді варті наслідування.

Багатьом людям не терпиться; вони невдоволені зі зросту і розвитку України і в церковній, і в світській сферах. Вони, мабуть, очікували, що всі проблеми сучасної України будуть розв'язані швидко і емоційно. Їм би слід пам'ятати, що подібно до людей Старого Заповіту (Книга Вихід), багатьом людям сучасної України так духовним, як і світським, тяжко скинути з себе „збрую" псевдо-релігійних і світських фараонів, від якої ласка Божа звільнила їх 12 років тому. А деякі навіть не мають найменшого бажання позбутися тієї „збруї".

Внаслідок цього існує багато людей, що не бачать і не уявляють собі „обіцяної землі" – нової України. Цю дійсність, виголошену псалмоспівцем Давидом, глибоко віруючий Ярослав Мудрий наказав виписати грецькою мовою довкола Свято-Софіївської Оранти у Києві: „Бог посеред неї і не порушиться, помагає їй день-у-день!".

Цей напис, що залишився непорушеним до сьогодні, постійно нагадує нам про наше духовне коріння і виголошує віруючим людям, нашим братам в Україні і нам самим постійну Божественну присутність і всемогутність, наперекір усім церковним і політичним махінаціям.

У цю дванадцяту річницю Богом даного нам дару – незалежности – ми запевняємо уряд і людність України в наших молитвах і в дальшій підтримці проєктів, що підносять гідність і святість людського життя кожного громадянина України.

Ми і далі молимось і підтримуємо ідею об'єднаної незалежної Церкви в незалежній державі-Україні. Роз'єднання та незгоди лише на користь тим, хто ненавидить нашу незалежну державу. Вони є зухвалим афронтом пам'яті святих України, мощі яких спочивають у святинях Києва та інших святинях країни, що її поблагословив Андрій Первозваний – апостол і просвітитель України.

Нехай же наші спільні молитви, молитви братів і сестер, відданих цілості Святого Письма, що його проповідував апостол Андрій, прискорять той день, коли нова Україна, позбавлена „збруї" совєтських фараонів XX століття, стане знову Світлом Христовим, яке ще раз проникне і просвітить увесь Схід.

Поручаючи вас і наших братів і сестер в Україні всеобіймаючій любові Христовій, залишаємося Ваші слуги у Господі,

† Василій, Митрополит
†Іван, Архиєпископ
† Всеволод, Архиєпископ
† Юрій, Архиєпископ
† Константин, Митрополит
† Антоній, Архиєпископ
† Іоан, Архиєпископ
† Єремія, Єпископ

АМЕРИКА І СВІТ

Кривавому конфліктові в Ліберії покладено край

МОНРОВІЯ, Ліберія. – Після кількамісячних переговорів сторони конфлікту в Ліберії 18 серпня підписали мирну угоду, що має на меті покласти край 14-річній громадянській війні, жертвою якої стали тисячі осіб. Угоду підписали у Гані представниками нового уряду Ліберії та ватажки повстанських угрупувань – по тому, як колишній президент Чарлс Тейлор склав повноваження і виїхав на вигнання, а в країну ввійшли західньо-африканські миротворчі підрозділи. Згідно з умовами мирного пляну, у жовтні має бути зформовано тимчасовий уряд для підготування демократичних виборів за три роки.

Іван Павло II закликав европейців пам'ятати про духовні цінності

ВАТИКАН. – Папа Іван Павло II 17 серпня закликав европейців не забувати про „демократичні ідеали і права людини", а також пригадати про цінності, у тому числі й християнські, на основі яких було створено Об'єднану Европу. Під час традиційної недільної проповіді, з якою Іван Павло II звернувся до більш ніж 200 прочан, що зібралися у дворі літнього Апостольського палацу в Кастель-Ґандольфо, глава Католицької Церкви висловив думку, що процес розширення Об'єднаної Европи не може бути заснований тільки на географічних і економічних аспектах. Римський Первосвященик зазначив також, що тепер, коли Европа переживає духовну кризу, важливо, щоб вона знов знайшла своє істинне обличчя. У цьому европейцям повинна допомогти християнська віра, підкреслив Іван Павло II.

Закликають мусульман боротися з американцями в Іраку

КАЇР, Єгипет. – Телеканал „Аль-Арабія" передав 18 серпня авдіозапис звернення представника „Аль-Кайди" Абдель Рахмана аль-Наджі. Він заявив, що глава терористичної організації Осама бен Ладен та провідник руху „Талібан" мула Омар живі і здорові і закликають мусульман боротися проти американських військ в Іраку. За даними телеканалу, сам аль-Наджі входить до списку членів „Аль-Кайди", яких розшукують Сполучені Штати.

Ситуація на півдні Афганістану загострюється

КАБУЛ, Афганістан. – За повідомленнями з Афганістану 17 серпня, щонайменше 15 бойовиків, підозрюваних у зв'язках з колишнім режимом Талібану, загинули внаслідок збройних сутичок з урядовими силами безпеки у провінції Пактія. Також було вбито сімох службовців поліції. Губернатор південної провінції заявив, що сутички почались по тому, як кількасот людей здійснили напад на дільницю поліції у місті Бармал 16 серпня. Повстанці, озброєні гранатометами і кулеметами, утримували дільницю до 17 серпня. Після сутички з урядовими підрозділами повстанці, як припускають, втекли через кордон до Пакистану.

Заарештовано одного з найнебезпечніших терористів

БАГДАД, Ірак. – 19 серпня затримано Тагу Ясіна Рамадана, колишнього заступника Садама Гусейна та члена Головної революційної ради. Т. Рамадан є двадцятим з черги на американському списку з 55 розшукуваних співробітників колишнього іракського диктатора. Кілька днів до того, 14 серпня, в Таїлянді заарештовано провідника екстремістського угруповання „Джемаа Іслямія", одного із керівників терористичної організації „Аль Кайда" Рідуан бін Ісомудіна, відомого як Гамбалі. Його затримали 15 серпня у Таїлянді. Арешт Гамбалі був результатом спільної операції таїляндських та американських спецслужб. Його уже перевезли до США. Президент США Джордж Буш назвав Гамбалі одним із найнебезпечніших терористів світу. Вважається, що саме Гамбалі – 37-літній мусульманський проповідник – організував недавню терористичну акцію у Джакарті та вибухи на острові Балі минулого року. Влада США переконана у його причетності до акції 11 вересня 2001 року.

Майкрософт „переїхав", щоб заплутати вірус

ЕДМОН СИТІ, Ваш. – Комп'ютерна компанія Майкрософт 16 серпня заявила, що відвернула загрозу комп'ютерного вірусу, спрямованого на те, аби знищити один із веб-сайтів компанії. Комп'ютерний вірус, відомий як М С Бластер, або Ловсан, мав змусити всі комп'ютери, які були ним заражені, напасти на веб-сайт Майкрософту опівночі з п'ятниці, 15 серпня, на суботу, 16 серпня. Майкрософт у відповідь змінив адресу свого сайту, тому вірус нападав на сайт, якого більше не існувало. Вірус Ловсан поширювався по Інтернеті з вівтірка, 12 серпня, заражаючи комп'ютери і спричиняючи збої в системі.

Помер колишній диктатор Уганди

РІЯД, Савдійська Арабія. – 16 серпня колишній диктатор Уганди Іді Амін помер у Савдійській Арабії, де він перебував у вигнанні понад 20 років. Йому було майже вісімдесят років, і з минулого місяця він перебував у стані коми. Іді Амін захопив владу 1971 року і правив з допомогою терору вісім років, впродовж яких в країні загинуло щонайменше сто тисяч людей. Пресове-бюро теперішнього президента Уганди Йовері Мусевені заявило, що смерть Іді Аміна сиґналізує кінець „поганого минулого" Уґанди. Речник правозахисної організації Емнесті Інтернешнл заявив, що причиною того, що Іді Аміна так ніколи і не притягли до суду, стала байдужість міжнародної спільноти.

Багатосторонні переговори щодо ядерної програми Північної Кореї

ВАШІНҐТОН. – Головою американської делеґації на багатосторонніх переговорах про північнокорейську ядерну програму призначений помічник секретаря Державного департаменту США Джеймс Келі. 14 серпня Дж. Келі завершив консультації з південнокорейськими та японськими дипломатами. Обговорювалась позиція сторін під час майбутньої зустрічі. Міністерство закордонних справ Китаю знову підтвердило, що переговори стосовно ядерної програми КНДР розпочнуться 27 серпня. У них візьмуть участь представники обох корейських держав, Сполучених Штатів Америки, Китаю, Росії та Японії. Вашінґтон звинувачує Пхеньян у порушенні Договору про непоширення ядерної зброї. Північна Корея, яка раніше наполягала на прямих переговорах зі США з цієї проблеми, недавно погодилась на проведення багатосторонньої зустрічі.

Переговори без успіхів

ЄРУСАЛИМ. – Палестинці та ізраїльтяни кажуть, що переговори, які велися до пізньої години 18 серпня про умови передання нових міст Західного берега під палестинську контролю, закінчилися без досягнення угоди. Були ознаки того, що Ізраїль був готовий відійти з Єрихону та Рамали. Представники обидвох сторін кажуть, що переговори триватимуть у наступні дні. Обидві сторони зобов'язалися далі працювати над втіленням міжнародного мирного пляну після того, як минулого тижня сталося два напади палестинських смертників, а ізраїльські вояки вбили іслямістського бойовика. Ізраїльтяни та палестинці розуміють загрозу повернення до насильства у разі провалу переговорів, але вони також побоюються йти на значні поступки одні одним.

Жахливі наслідки спеки у Франції

ПАРИЖ. – Майже 3,000 людей померли у Франції від надзвичайної спеки, повідомляє міністерство охорони здоров'я тієї країни. Серед померлих – переважно старші люди, які не витримали сорокаградусної температури. Такої спеки не було у Франції вже 50 років.Число померлих перевищило найпесимістичніші прогнози. Найбільше поховальне підприємство в Парижі підтвердило, що впродовж двох тижнів число померлих на понад 50 відсотків перевищило цифри за минулий рік. Внаслідок спеки в багатьох місцевостях Франції палають пожежі. За словами одного з лікарів у деяких місцевостях Франції за ці дні вимерло ціле покоління людей – віком понад 85 років.

За матеріялами ЗМІ

Нові злочини...

(Закінчення зі стор. 1)

війська, яку надається деяким цивільним установам. Щоб не образити іракців, працівники ООН не бажали великої присутности американського війська біля їхньої головної квартири.

Напад на готель „Канал" відбувся декілька днів після терористичних нападів на інші цивільні об'єкти в Іраку, включно з водопроводами і нафтовими трубами, що спричинило велику пожежу. Цей напад також був подібним до терористичної акції проти Йорданської амбасади в Багдаді на початку серпня, коли загинуло 19 осіб. Відповідальність за той злочин взяла на себе радикальна іракська група, котра має зв'язок з „Аль-Кайдою".

Міжнародні спеціялісти в ділянці безпеки заявили, що велика кількість терористів з багатьох іслямських угруповань прибуває до Іраку з Сирії протягом останніх тижнів, щоб проводити підпільну боротьбу проти американських і коаліційних військ.

Багато державних провідників з цілого світу засудили вибух в Багдаді, зокрема вбивство невинних працівників ООН, котрі в основному надавали гуманітарну допомогу народові Іраку. Серед керівників, які засудили цей напад, був Президент Джордж Буш. Будучи на вакаціях в Тексасі, він заявив: „Цивілізований світ не буде цим заляканий, і вбивці не визначатимуть майбутности Іраку... Терористи, котрі вчинили напад сьогодні, знову виказали свою зневагу до невинних.... Вони є ворогами іракського народу... Терористи хочуть повернути до днів тюремних тортур і масових вбивств. Іракці, які хочуть миру і свободи, повинні відкинути це і боротися з терором. США і багато інших країн світу будуть там, щоб їм допомогти".

„Свобода" отримала повідомлення від міністра закордонних справ України Анатолія Зленка, який заявив: „В Україні з глибоким обуренням сприйнято вістку про вчинений у Багдаді злочин, що призвів до численних жертв серед цивільного населення та працівників представництва ООН. Найкращою відповіддю на подібні зухвалі дії має стати консолідація зусиль міжнародного співтовариства з метою прискорення процесів постконфліктної відбудови Іраку та забезпечення мирного майбутнього іракського народу".

Пізніше того дня, о 9-ій годині вечора в Єрусалимі самовбивця з Геброну, перевдягнутий за ортодоксального єврея, сів до автобусу в центрі міста, котрий був наповнений ортодоксальними євреями, що їхали до Стіни плачу, святого місця, на вечірні молитви. У висліді вибуху в автобусі вбито 18 осіб, серед них троє дітей, сто осіб поранено. Одначе представник уряду Ізраїлю Давид Голд заявив, що покищо нема прямого зв'язку між вибухами в Багдаді і Єрусалимі, „крім глибокої ненависти". Спочатку обидва войовничі іслямські угруповання, „Джигад" і „Гамас", взяли на себе відповідальність за цей вибух, одначе провідники „Гамасу" пізніше заперечили свою причетність до злочину.

Невдовзі після засудження терористичного нападу в Багдаді Президент Дж. Буш знову виступив на телебаченні і засудив напад в Єрусалимі.

Х. В-Ф.

Вітаємо зі святом України!

Відкрились нові обрії єднання

Кожного року, 24 серпня, українці в Україні та в діяспорі відзначають річницю Незалежности України. Починаючи з першої річниці, Світовий Конгрес Українців (СКУ) щороку звертається до українського народу та його духовних і політичних провідників з теплим привітанням, в якому подає аналізу проробленого та визначає пляни на майбутнє. Цього року ми також вітаємо українців, де б вони не проживали, від Ванкуверу до Камчатки чи Сиднею. Вітаємо також наших духовних пасторів та наших політичних, суспільно-громадських діячів.

Від початку Акт проголошення незалежности став символічним відродженням української діяспори не тільки тому, що наша зрошена кров'ю прадідівська земля та її непоборимі жителі відчули перший раз сонечко волі, але й тому, що разом з проголошенням, а тим більше з властивим унезалежненням після референдуму та розвалу імперії, відкрились нові обрії єднання спочатку духовного, а згодом і фізичного. Ми зрозуміли, що родина не обмежена географією чи кордонами, що поняття широкої родини надзвичайно глибоке, важливе та реальне.

Українська діяспора зросла від першого дня незалежности, в основному за рахунок еміґрантів з України, де населення зменшилось на 8 відс. Безутішні економічні негаразди на рідній землі та відкриті кордони спонукали до виїзду в першу чергу шукачів заробітків. Слід відзначити, що нові еміґранти до значної міри стали в пригоді існуючій діяспорі, а у тих містах, де такої діяспори не було, нові еміґранти організували її, встановлюючи нові структури духовного характеру.

Однак найголовніше, що крім росту, незалежна Україна дала діяспорі ідентичність. Нарешті діяспора зазнала чіткости свого національного характеру. Тавро бездержавности, яке переслідувало нас на рідних землях та в діяспорі, стало гірким спомином, а нові політичні обставини, як і геостратегічні можливості, зробили нас потенційно одним з передових народів світу.

Діяспора в свою чергу надавала й далі надає гуманітарну допомогу, а своїм впливом та вкладом допомагає економічній, політичній та духовній розбудові в Україні. Українців у світі вважають працьовитими, чесними, освіченими людьми та в більшій чи меншій мірі з нами рахуються усі могутні світу, хоч інколи використовують нашу відкритість (самокритику) та високу мораль (готовність прощати своїм ворогам).

Єдність українця на рідних землях та українця у діяспорі привела до результату, і тому, „де проживають українці, там живе Україна" (до речі, це гасло СКУ та його VIII Конгресу в 2003 році.) Україна і її діяспора – це могутня духовна та політична сила, котра забезпечить добробут нашого народу. Візначаючи урочисто нашу незалежність, ми ставимо перед собою нові, навіть вищі цілі на майбутнє. Нехай Господь Бог та разом з Ним наша українська християнська мораль будуть нашим світлом, яке спрямує наші подальші кроки. Многих літ Тобі, Україно, та український народе!

За Світовий Конгрес Українців

Аскольд Лозинський,
президент
Віктор Педенко,
генеральний секретар

Найбільша енерґетична катастрофа в США і Канаді

ПАРСИПАНІ, Н. ДЖ. – У найбільших містах США і Канади на Східньому узбережжі 14 серпня о год 4:06 за місцевим часом зникла електрика. Без енерґоживлення залишилися штат Ню-Йорк, включаючи Мангетен, Бостон, Клівленд, Дітройт, східні провінції Канади, включаючи міста Отаву, Торонто .

Загалом без світла залишилися близько 50 млн. осіб. Голова Північно-американської Ради з надійности електромереж Майкл Ґент заявив 17 серпня, що експерти майже певні, що кризу можна прослідкувати до електростанції в Огайо. Досі досліджуються причини неспроможности системи захисту електромережі. Є підозра, що електромережа у цих штатах стара і не відповідно відремонтована, недостатньо потужна, щоб витримати збільшення вимог.

Зависнувши на 25 поверсі над землею в Мангетені, робітник вирішив піднятися власними силами на дах, долаючи кілька останніх поверхів. *Фото: В. Лопух*

У зв'язку зі зникненням електроенергії в цих містах повністю було припинено рух громадського транспорту, зупинилися підземки, вінди, зникло світло, охолодження, комп'ютерна система. В місті Ню-Йорку у потягах в тунелях і віндах опинилися зачиненими тисячі людей, влада в Ню-Йорку намагалися якнайшвидше вирішити питання про їхню евакуацію. Чимало намагалися мостами перебратися додому в інші райони Ню-Йорку і через річку Гадсон до Ню-Джерзі. Використовувалися всі засоби для їх евакуації, включаючи катери та пороми.

Мости і тунелі працювали тільки на вихід з острова. Немало людей у Ню-Йорку провели ніч на вулицях, не діставшись до домівок.

Вулиці Ню-Йорку патрулювали 40 тисяч поліцейських та пожежників. Було припинено доступ на пляжі Ню-Йорку через забруднення їх стічними водами. На східньому узбережжі США і Канади припинено телерадіомовлення, зупинилися торги на Нюйоркській фондовій біржі та в електронній системі „Nasdaq". Припинено працю летовищ і лети з летовищ, в яких не було електрики, і не працювали бензозаправки. У зв'язку зі збоєм в енерґосистемі США, в чотирьох північно-східних штатах країни зупинено 9 ядерних реакторів.

Останній раз подібний кольосальний збій в електромережі відбувся в США 9 листопада 1965 року, на той момент це був наймасштабніший випадок з часу винаходу електрики. Тоді 30 млн. осіб, жителів США і Канади, залишилися без електрики на 13 годин.

Першою офіційною особою, що виступила в зв'язку з цією енерґетичною катастрофою, став посадник Ню-Йорку Майкл Блюмберг. Він поспішив заявити, що ця катастрофа не є терористичним актом і диверсією. Повністю відновлено енергопостачання в Ню-Йорку через двадцять дев'ять годин. США і Канада організовують спільне розслідування причини такого тотального відключення електрики.

Молоді нюйоркці використали охолодження від вантажівки фірми напоїв „Snapple Ice Tea".

Згідно з прелімінарними підрахунками, економіка заторкнених реґіонів у США потерпіла на суму понад шість більйонів долярів. Незважаючи на те, що понад 50 млн. людей залишилися без електрики на цілу добу, у гарячому серпні, не було ніяких громадських вибухів, вбивств і т. п. Навпаки, загально люди спокійно сприйняли ситуацію, один одному допомагали.

Х. В.-Ф.

Многая літа, Україно!

Коли цього року відзначуємо 12-річчя незалежности держави Україна, найперше подякуймо доброму Господеві за це чудотворне явище, котре збулося 24 серпня 1991 року. Треба також підкреслити, що не було це звичайним проголошенням незалежности держави підтримане 93.2 відсотка громадян 1 грудня 1991 року, але здійснення кількасотрічної мрії багатьох поколінь, за котру віддали своє життя сотні тисяч, які робили це свідомо, з вірою, що їхня жертва не була даремною. Це найперше княжі вої-ни, козацькі лицарі, військовики УГА та УСС, карпатські січовики, підпільники ОУН, вояки дивізії „Галичина" та безстрашної УПА.

Річниця, котру відзначаємо в цьому році – це дуже короткий проміжок часу в житті молодої держави, котра після століть неволі та загарбницько-винищувальної політики всіляких її окупантів намагається утвердитись у цьому процесі державницького творення. Процесі, що вимагає запровадження та закріплення державницьких підвалин-законів, які б забезпечували добробут народу.

У цьому короткому часі свого бурхливого утвердження Україна, незважаючи на внутрішні, зовнішні труднощі та всуперч усім тим, які ніколи не бажали гараздів українському народові та його державі, хоч і повільно, але стійким і мирним шляхом здобуває для себе признання у світі. Демократичні народи світу знають про Україну, поважають її народ, багату культуру, працездатність, обов'язковість та небуденну витривалість. Україну знають на всіх континентах земної кулі як про ту країну колишнього СССР, що не дала себе спровокувати до будь-яких внутрішніх чи зовнішніх заворушень , зберігаючи свою всецілісність і стабільність. Знають Україну з її кожночасної готовости допомогти іншим країнам, з присутности українських миротворчих військ у рядах Організації Об'єднаних Націй. Знають Україну з виступів і перемог її спортовців на світових аренах і знають про Україну з її давніх і теперішніх кутурних надбань – скарбів скитських могил, мозаїк св. Софії Київської та Михайлівського Золотоверхого собору, з видань українських катедр Гарвардського, Торонтського і Едмонтонського університетів.

Так думають про молоду державу чужинці – і вони мають глибоку рацію, хоч разом з тим не можна заперечити, що в Україні є багато місця для змін на краще. Зокрема коли говорити про національну свідомість і державницьку настанову частини її керівництва та громадян. Національна свідомість допоможе зрозуміти, як бути господарем у власній хаті-Україні, а державницька настанова вкаже шлях до розбудови добробуту та забезпечення кращого буття всіх тих, які цієї допомоги потребують, немічних, калік, людей похилого віку. Керівництво в першу чергу мало б бути прикладом плекання українства у всіх ділянках життя – починаючи від забезпечення рідної мови, котра має бути єдиною офіційною мовою своєї держави Україна, до захисту людської гідности у всіх її виявах. Керівництво держави також має обовязок перед народом допомагати у всіх його проявах, а зокрема викорінити корупцію, хабарництва та всіх тих, які займають державні посади з єдиною метою особистої наживи.

Однак першочерговим завданням мають бути не нарікання та критика, а позитивна настанова та активна діяльність, повноюмірою спрямована на покращання долі народу і держави. На думку приходять слова молодого українця, уродженця Америки, котрий у своїй дискусії зі старшим на півстоліття сказав: У Вас „вже 12 років", а в мене тількищо 12 років".

З уваги на річницю „тількищо" 12 років утвердження незалежости України побажаймо їй многих літ і всіляких гараздів процвітання та добробуту.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про темноту, що запанувала над американським континентом

Здається, усі ми, що так несподівано опинилися у темноті – не скоро її забудемо. Четвер, 14 серпня, залишиться „історичним" днем, коли у 10 великих містах США із Ню-Йорком попереду та в канадських Торонто й Отаві згасло електричне світло і залишило мешканців в темноті та горячі на цілий день, а то й на два. Понад 50 млн. людей потрапили під „Блекавт 2003". Ба, що більше, частина міст, що впали жертвою „затемнення", втратили також воду. І все це у температурі понад 90 ступенів Фаренгайта!

Не будемо тут у наших міркуваннях шукати за причиною цієї несподіваної темноти. Здається справжня причина не буде нам, звичайним „смертним" ніколи відома. Усі вияснення політичних провідників, починаючи від Президента США, не мусять бути згідні із правдою, та, як знаємо досі, вони причину шукають, розуміється, не у себе, а у „сусіда". З цілим, однак, переконанням усі відповідальні „провідники народу" відкидають можливість якогось терористичного акту, що у перших годинах несподіваної темноти був у кожного на думці – згадували вересень 2001 року. Але, здається, що несподіване затемнення насправді мало технічну причину, і тепер один із відповідальних мужів перекладає її на другого. Боюся, що ми ніколи не будемо знати справжньої правди. Але чи не може тут бути справжньою причиною занедбання засобів постачання електрики, що розкинені по усіх усюдах, а мають служити усій країні?

Як звав, так звав – вони несподівано для усіх завели, й у висліді тисячі людей залишилися без світла, а з цим і без засобів для охолодження в один із найгарячіших днів цього літа. А ще, на додаток, одна частина „покривджених" темрявою втратила також воду і мусіла шукати за іншими можливостями пиття, миття та чищення туалету.

Щойно коли трапиться така пригода, відчуваємо, як ми усі залежні від таких, здавалося, дуже звичайних засобів, як ним є електричний струм. І то залежні в цілій системі життя. Бо тут навіть відмовили служби прилучені до електричного струму – радіо, телебачення і комп'ютери. Одне слово – замовкла ціла система сьогоднішнього способу життя. Навіть такий незалежний спосіб комунікації, яким тепер стали ручні телефони, перестав діяти, і я зі здивуванням побачила на вулиці довгі черги до давно забутих телефонних будок, що стоять на кожному майже розі.

Я дякувала Богові, що мій домашній телефон якось не відмовив мені і я могла в цей спосіб спілкуватися із близькими і друзями. Це давало мені почуття, що я не зовсім відірвана від світу та можу довідатися, що діється, а передусім – коли можна буде очікувати повернення світла. Воно вкінці прийшло у мене після 31 години і це звичайне електричне світло видавалося якимсь особливим даром від Бога. Отож із приходом цього вимріяного електричного світла прийшла свідомість, як мало нам треба до вдоволення чи навіть щастя. Щойно після повернення із темноти розпочалися оповідання і повні сторінки газет розповідей і новинок на телебаченні про пригоди мешканців Ню-Йорку. Ми дізналися про довгі мандрівки тих, що звичайно їдуть підземками, про ще довші чекання на пором до Ню-Джерзі, що мусів заступити саме підземки, про пригоди жінок у цьогорічних високих закаблуках на ногах, ми бачили сплячих на сходинках музеїв та театрів літніх відвідувачів нашого міста і продавця морозива, що мерщій роздавав його даром, доки це було можливе.

Одного не можна було на цих дивних картинах побачити – людей, які б кидалися на крамниці чи на інші можливості грабування чужої власности. Це підкреслюють з радістю та здивуванням усі звітодавці, а при цьому показують картини із останнього випадку темноти у 1977 році, що стався також в Ню-Йорку.

Як добре, що при цілому хаосі, який прийшов у четвер, 14 серпня 2003 р., не було випадків грабування, крадежу чи інших злочинів. Чи ж люди стали кращими і чеснішими? Чи світ міняється на краще, чи якась тому інша причина?

Але у чорному, дивно таємничому Ню-Йорку можна було у ці два вечори без світла чути спів, музику гітар, трубки авт, однак ніякого крику, бійки чи пострілів.

І це була найкраща частина пережиття двох вечорів у темноті.

О-КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Чи винне небо в тім, що в Україні сталася засуха?

Цікаве питання і трагічне, бо незалежна Україна знову опинилася на межі голоду. Багатий врожай минулих років був проданий за кордон за демпінґовими цінами, в тім числі і в Росію.

Правляча номеклятура і ділки-перекупники набили кишені грішми, побудували собі хороми, а народ знову має голодувати. Із свого минулого радянського досвіду добре знаю, що радянська партійно-господарська номенклятура (партійно-господарські керівники) віддавала роботі максимум чверть свого робочого часу. Решта часу йшла в них на облаштування своїх особистих справ. Видно, з тих пір нічого не змінилося, адже в керівних кріслах сидять ті самі номенклятурники.

От і В. Янукович вже встиг довести Україну до стану країни-жебрака і їде в Росію просити хліба. Було б добре, щоб ще й торбу полотняну через плече повісив. Російський президент В. Путін, коли до нього прийшов В. Янукович просити хліба, не міг сховати посмішки і без кінця повторював: „Ми допоможемо Україні". І буде та нещасна Україна винна Росії за допомогу, може Крим, а може ще й більше...

Чому ж так радів В. Путін? Чи не пов'язана та радість з розмовами українських селян, котрі я почув, коли відвідав центральну Україну місяць назад? Селяни скрушно говорили: „Скільки разів над нами збиралися дощові хмари, от-от дощ піде, але кожного разу високо в небі, за хмарами, раптом чувся шум літака і після того хмари зникали, немов розчинялися в повітрі... Хто це робить, що в Україні дощу не було?"

Таке запитання – не фантазія, адже і селянин, і я добре пам'ятаємо час, коли після Чорнобильської катастрофи радянські літаки розпилювали над Україною якісь речовини (говорили – сухий йод), щоб не допустити дощів, після чого хмари швидко зникали. Люди при цьому почували себе тривожно і гнітюче.

А технології осушення неба в нашої північної сусідки відпрацьовані добре. Ці технології було застосовано недавно і зовсім відкрито під час святкування ювілею Петербурґу. Там були дощі, потужний циклон насунувся на Петербурґ і щоб знамениті гості не замочили ніг, було застосовано технологію осушення неба. Успішно попрацювали військові авіатори Росії і дощу не стало надовго.

Успішно відпрацьована і технологія створення дощів у заданих районах. Ця технологія була успішно застосована теж після Чорнобильської катастрофи. Коли радіяційні хмари погнало вітром на Москву, то був даний наказ „посадити" смертельно небезпечні хмари за допомогою штучно створеного дощу на українські та білоруські ліси. Що й було успішно зроблено з допомогою авіяції. Так що зараз засухи і проливні дощі можуть бути керованими процесами.

Тож постає запитання: чи контролюється небо над Україною? Чи робляться аналізи повітря в небі України під час засух та проливних дощів на предмет виявлення в повітрі речовин, котрі сушать хмари, або ж викликають дощі?

Р. Кукуруза,
Сакраменто, Каліф.

Допоможіть вилікувати Ірину Вареницю

ІринаВарениця

Вже рік минув від 15 липня 2002 року, коли після ґрадуації в Медичному університеті у Львові Ірина Варениця мала нещастя опинитися на Личаківській вулиці, де стріляли злочинці, і три кулі уп'ялися в її тіло. Вони спричинили параліч і прикували Ірину до інвалідного візка.

Ірині можна допомогти, щоб вона знову могла ходити, але потрібно 50 тисяч долярів, щоб провести в Україні потрібну операцію. Ірина такої суми не може назбирати. Мій друг Зеновій Курись зі Львова і я вирішили привезти Ірину до Чикаґо, щоб поставити молоду випускницю Медичного університету на ноги. Їй тільки 23 роки, перед нею – ціле життя, тому ми мусимо їй допомогти, щоб вона, як молода лікарка, могла допомагати іншим. Просимо українську громаду діяспори зложити пожертви. Можна висилати чеки на адресу: Iryna Varenycia Fund, c/o Ukrainian Cultural Center, 2247 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622.

Відповідальний за використання коштів – Роман Заяць, тел.: (773) 384-7559. Наперед щиро дякуємо всім, які відгукнуться на наші прохання.

Роман Заяць,
Чикаґо

Привіт тобі, кохана Україно!

Таким вітанням починається вірш **Степана Гериліва** з Ірвінґтону, Н. Дж., присвячений 12-ій річниці Незалежности України. Він, зокрема, пише:

Впродовж століть
батьки й діди змагались.
А скільки в битвах різних полягло!
Сьогодні нам лише
одне осталось:
Молитись Богу, щоби помогло
Якесь велике, справжнє чудо-диво
Зрости державі,
стати в повний зріст,
Щоб Україна, горда і красива,
Переборола той жорстокий піст.

З думкою про Україну було відзначено в Брентфорді, Канада, 70-річчя Голодомору в Україні 1932-33 років, повідомив голова відділу КУК **Й. Скрипух.** 27 липня о. Зеновій Дідух відслужив Панахиду в католицькій церкві св. Івана Хрестителя, після чого у залі відбулася академія, ня якій спогадами про пережите поділилася Є. Семиколос. Позвучали кілька декламацій і на закінчення – гимн України.

Орися Ільницька з Філядельфії теж переживає за Україну і тому в листі до редакції не погоджується з вибаченням президента СКУ А. Лозинського з приводу його критичних зауважень щодо промови В. Ющенка у Канаді („Свобода" ч. 30). Орися Ільницька вважає, що „вияснення А. Лозинського не переконує".

Григорій Дробний з Мишиґену надіслав вирізку з української газети (назва і місце видання в листі не зазначені), яка подала спогад Михайла Лосічка з Мостиськ про розправу озброєних поляків з українським населенням в селі Буховичах, що сталася 22 липня 1944 року. У газеті подано списки полеглих в цьому і сусідніх селах.

В пам'ять про померлих з голоду, полеглих від репресій дрогобицький драматичний театр ім. Юрія Дрогобича підготував виставу „Сльози Божої Матері" за романом Уласа Самчука „Марія", яку покаже у ряді міст Укарїни. Про це розповідається у статті **Ніни Шуневич**.

Подобається вивчення мови

Хочу висловити свої враження від курсів англійської мови, на яких я вчилася у Центрі УККА для новоприбулих „Українська світлиця".

Я в США вже 10 років, за цей час доводилось відвідувати різні курси, то можу порівнювати. Переконалась що тут, в „Українській світлиці", рівень навчальної програми чудовий і за дуже приступну ціну. Наприклад, найдешевші коледжі беруть 125 долярів на місяць (4 години на тиждень), є також чимало освітніх центрів, де студенти платять по 200-300 долярів на місяць. А тут ціна справді символічна – лише три доляри за годину.

Подобається мені і система викладання. Може, для молоді більш інтенсивною видається система „цілковитого занурення" в англійську мову. Але для людей середнього і старшого віку ефективнішою є двомовна система.

Я живу біля Нюарку, у Ню-Джерзі, але з охотою і ентузіязмом долаю далеку дорогу до „Української світлиці" в Ню-Йорку, бо тут, у спілкуванні з вчителькою Ларисою Гулович і студентами, зустрічаю доброзичливу, родинну атмосферу, добру пораду і важливу інформацію.

Щиро бажаю всім працівникам і відвідувачам Центру УККА успіхів і досягнень у їх нелегкій, але такій потрібній для громади праці!

Дарія Набережна,
Ню-Джерзі

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Союзівка кличе...

КЕРГОНКСОН, Н. Й. – 3 серпня на чарівній Союзівці зібралися жінки Нюйоркської округи СУА на День Союзянки. Це традиційне свято підтримується вже 30 років і кожного разу по-своєму – неповторне і прекрасне.

Господарі, членки 89-го Відділу СУА, як завжди, приготували для гостей смачний полуденок, на якому Зеновія Ковальська, голова відділу, привітала всіх учасників свята і провела молитву. В свою чергу, голова Окружної управи СУА Надія Савчук подякувала союзянкам 89-го Відділу СУА за гостинність, відзначивши найбільшу заслугу голови відділу Зенові Ковальської і господарчої референтки Сільвії Кузів.

Справжню духовну насолоду отримали союзянки під час концерту. Відома бандуристка Лаврентія Туркевич, членка 127-го Відділу СУА, яка збирає народний український фолкльор, виконала 7 старовинних весільних пісень з різних реґіонів України. Приємно звучала імпровізація на українські теми у виконанні піяніста Володимира Ткаченка, випускника Київської консерваторії. Граціозно танцювали Ярина і Орест Білики, учні школи бального танцю Наталі Лемішки, голови 125-го Відділу СУА. Вокально-інструментальний ансамбль з Києва „Українські барви" подарував глядачам чудові українські пісні, мелодії Володимира Івасюка, коломийки. Закінчили концерт добре відомі в Америці „Львів'яни". Соліст ансамблю Володимир Цімура дуже тепло висловився на адресу голови нюйоркської Округи СУА Наді Савчук і побажав, щоб наступного року в цій залі було значно більше людей, які підтримують організацію.

В кінці була проведена льотерія, на якій два виграші припали Іванові Чернявському, який закупив квитків на суму 50 долярів.

Надія Савчук в заключному слові привітала нову управу Союзівки, яку очолює Нестор Паславський, і побажала дальшого відродження цій українській оселі, подякувала Уляні Кекіш-Солоденко, Оксані Лопатинській, Нусі Рак, Ліді Закревській, Ромі Шуган, Лесі Барабаш, Ярославі Лучечко, Ірені Стецьків, Стасі Гірняк, за активну участь у проведенні свята.

Ліда Бабюк

Надія Савчук

Уляна Кекіш–Солоденко

Ансамбль „Українські барви"

У льотерії виграв Іван Чернявський

Тепла зустріч в Українському клюбі

Зліва: Галина Древна, позаду неї – донька Мар'яна. Сидять: Марк Щадний, секретар клюбу. Ю. Урсіна – заступник голови клюбу, Ілля Матіяш – касир, Михайло Комічак – ведучий програмою.

АЛИКВІПА, Па. – Братство св. Миколая – 120-ий Відділ УНСоюзу в Аликвіпі – 13 липня вшанував посмертно довголітнього члена Відділу, самовідданого громадського діяча Володимира Древну.

На прийнятті з цієї нагоди зійшлося майже 70 осіб. Ілля Матіяш, організатор імпрези, відкрив прийняття-бенкет, попросив Марка Щадного віддати салют до прапорів. Дженні МекҐінніс заспівала американський гимн, а всі присутні – український. Відтак Ілля Матіяш представив гостей і провідника програми Михайла Комічака. Отець Михайло Дербіш провів молитву.

Після обіду професор Ед Котун промовляв до тих шести студентів, для яких наш Український клюб надав стипендії. М. Комічак, звертаючись до вдови Володимира Древна, пані Галини, висловив глибоку вдячність на адресу її покійного чоловіка за його діяльність для братства св. Миколая, а Ілля Матіяш передав п. Галині подячну плякату, після чого Джанні МекҐінніс заспівала „Memory".

М. Комічак і Марк Щадний роздали шість стипендій, по 600 дол. кожна, студентам вищих навчальних закладів: Кірі Палігат, Христоферові Голандові, Мишел Маслій, Дженифер Рефіз, Вареілі Рефіз і Мелісі Рефт.

Анна Матіяш і Юлія Рефт заспівали „Многая літа" студентам. Щоб дістати стипендію, батько чи законний опікун апліканта, мусить бути активним членом Українського клюбу, а щоб бути членом клюбу, мусить бути членом Українського Народного Союзу.

Ілля Матіяш

Війна проти українського села

Українське село на початку 1920-их років щойно встигло оговтатися від суцільної руїни революції, від першого більшовицького людомору 1921-22 рр. Селяни уперше за багато років одержали змогу працювати на своїй землі. Наслідки не забарилися: уже в 1923 році урожай зернових збільшився на 22 відсотки порівняно з 1910 роком і невпинно зростав. Україна забезпечила продовольством себе і більшу частину СРСР, мільйони центнерів збіжжя продавали в Европу й Америку. Селяни могли купувати нову техніку. З'являлися „лікнепи" (курси з ліквідації неписьменності), хати-читальні (бібліотеки), самодіяльні хори, театральні гуртки. Усе це збіглося з бурхливим національним відродженням у літературі, театрі, кіно, музиці, у науці. Поступово українізувалося місто, робітництво. Прокидався волелюбний, талановитий, щедрий народ. Це якраз і лякало імперську владу. І вона з комуністичним розмахом та жорстокістю стала упокорювати український народ. Першою твердинею, яку Москва перетворила на попіл, стала Церква. 22 травня 1929 р. було внесено поправку до 18-ої статті конституції: замість „свободи релігійної та антирелігійної пропаганди" вона тепер деклярувала „свободу богослужінь та антирелігійної пропаґанди", одночасно у школах почалося антирелігійне навчання.

Свідчить Степан Мачак, 1912 р. н., з села Розумівки Кіровоградської области: „Була у нашому селі церква. Активіст (так називали добровільних помічників раянської влаи) Іван Капітан наказав її розібрати. За кілька днів розламали. Розкопали й могили довкола церкви, все золото шукали, та знайшли лише золотий хрестик. Стягли докупи і побили молотами надмогильні плити, щоб не муляли очей".

Англійський письменник та історик Роберт Конквест у дослідженні „Жнива скорботи" наводить такі факти: „Монастир Святої Трійці в селі Демидівці на Полтавщині був заснований 1755 року. 1928 року його перетворили на бібліотеку, а 1930-го знесли, використавши камінь для будівництва амбарів і тютюнового складу в сусідньому колгоспі „Петровський". Дзвони, ікони та інші цінності монастиря розікрали активісти. Селян, що виступали проти закриття монастиря, заарештували й відправили у виправний табір Яйва на Уралі... У сільській церкві села Товкачівки Чернігівської губернії разом з іншими старовинними реліквіями були знищені церковні архіви, що сягали XVI ст.".

У колисці української державности – Суботові – дерев'яна Михайлівська церква, споруджена ще батьком Богдана Хмельницького, перестояла навали турецьких, татарських, польських, російських царських військ. Сталінські ж ординці наприкінці 20-их років XX століття зламали її на дрова. При цьому було осквернене поховання середнього сина гетьмана, закатованого поляками ще хлопчиком. Родову усипальницю Хмельницьких – Іллінську церкву, „переобладнали" на клюб, а потім – на зерносховище. Особливо лютою була розправа з Українською Автокефальною Православною Церквою, яка ризикнула від'єднатися від російської. З 1928 по 1938 рік у радянських тюрмах було закатовано 13 її архиєпископів та єпископів і близьке 20 000 членів приходських та районних церковних рад. В лютому полум'ї поставали нові комуністичні ідоли.

XVI конференція Комуністичної партії у квітні 1929 року проголосила початок масової колективізації. І повернулася в Україну ще жорстокіша кріпаччина, як за Миколи І. У селян забирали все: ремінент, тягло, у багатьох навіть дрібну худобу і птицю. Та що найстрашніше – землю, а з нею і смисл хліборобського буття. Найретельніших, найвміліших господарів, які повсякденною працею досягли певного достатку, а частину й бідняків, що не боялися сказати правду у вічі сільським верховодам, „розкуркулили", тобто пограбували.

Зі свідчень Діяни Грінченко, котра народилася 1927 р. в селі Хижинцях на Черкащині: „Мій батько Борис Грінченко свого часу був революціонером. Сидів в одній камері з Григорієм Петровським. А коли почалася колективізація, батько не вступив до колгоспу. На нього почали полювати. Батько ховався, боявся за сім'ю, щоб не виселили. Ночами приходили групи комсомольців шукати батька В хаті перевертали все догори дном. Коли надибували хорошу річ, зразу ж забирали. На дітей кричали. Натішившись своєю владою, йшли. Ми, звичайно, тремтіли від страху та образи і до ранку вже не могли заснути. Пізньої осені, коли нас вигнали з хати, надворі сипала перша „крупа". Було холодно. Мама прослала багато соломи, обставила її снопами, а поверх снопів поклала якісь палиці і накрила ряднами. Біля куреня було вогнище – пекли картоплю. Так ми жили кілька днів. Потім нас вигнали і з двору. Люди боялися пустити нас до себе, щоб не накликати гнів начальства. Це був 1932 рік. На весну почався голод".

Зі свідчень селянина І. Шинколі, що народився 1907 р. в селі Новій Павлівці Дніпропетровської области: „Ранком 28 червня нас відправили з Нікополя на станцію Павлопілля. Аж до посадки до вагонів чоловіків весь час тримали окремо від сімей. Ми прибули раніше, жінок та дітей привезли слідом. Коли почали садовити до вагонів, разом із сім'єю викликали й садовили до вагона чоловіка. При цьому були трагічні сцени, бо виявилося, що багато жінок покидали своїх дітей. На гіркі докори батьків жінки зі сльозами під загальний плач та крики конвою ДПУ кричали: „Я не повезу їх із собою туди, куди нас вивозять на певну смерть". Майже всі діти, що були з батьками, вимерли дорогою. Вмерло багато дорослих від голоду, холоду та хвороб".

Таким чином розправилися тоді майже з 3 мільйонами хліборобів, третина висланих загинула. Тим селянам, котрих зарахували до „першої категорії" як „затятих клясових ворогів", судилося бути замордованими на рідній землі. „Взимку 1929-1930 рр. в київській в'язниці розстрілювали по 70-120 чоловік за ніч. Колишній в'язень, арештований за релігійну діяльність, повідомляє, що у в'язниці ДПУ в Дніпропетровську в камеру на 25 осіб саджали 140, правда, щоночі арештованих виводили на розстріл" (Р. Конквест).

Тих, кого не розстріляли на початку 1930-их років знищили голодом, а уцілілих від голодної смерти наздоганяли кулями у 1937 році. Так було здобуто криваву перемогу над українським селом.

Василь Пахаренко,
викладач Черкаського державного університету
ім. Богдана Хмельницького

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Літній Гарвард дає нове надхнення

Студентки Марія Лякaта (зліва) і Надія Волос

КЕМБРІДЖ, Мас. – Гарвард! Цим словом сказано багато: елітарний університет не тільки в США, але й поза їх межами, ґрунтовна академічна освіта, лекції професорів-світил світової науки, доступ до найбільших наукових спеціялізованих бібліотек, різноманітне етно-культурне середовище... І зрештою, сама Америка, яка, за висловлюванням американських українців, є „кіном, вартим перегляду".

Щорічну Гарвардську українську літню школу („Harvard Ukrainian Summer Institute" – HUSI) організував Український науковий інститут Гарвардського університету („Harvard Ukrainian Research Institute" – HURI) в рамках програми Гарвардської літньої школи.

Унікальну нагоду взяти участь в інтердисциплінарній програмі українських студій HUSI-2003, що триває з 23 червня по 16 серпня цього року, я отримала передусім завдяки щедрому меценатству колишнього учня Рогатинської гімназії імені Володимира Великого (Україна) покійного Ореста Шенкірика, а також великим старанням і посередництву Фонду Катедр Українознавства (Гарвард) та Українського наукового інституту Гарвардського університету.

Участь у Літній школі – справді визначна подія в моєму житті. HUSI – потужна академічна програма з питань сучасної української політики, літератури, мови та історії в кращих традиціях у Гарвардському університеті: це чудова нагода поспілкуватись з провідними науковцями в галузі українських студій, зокрема проф. Г. Грабовичем, проф. І. Хімкою, проф. А. Мотилем та іншими, дискусії, лекції та насичена позаакадемічна програма. Літня школа дає можливість пізнати незнаний американський побут та спосіб життя, познайомитись та поспілкуватись з іншими учасниками HUSI, географія яких є теж надзвичайно широкою: це і американська молодь, переважно українського походження, і українські стипендіяти університетів США і Канади. Студенти та молоді науковці з України. На думку Галини Гринь, директора HUSI, „цьогорічна літня школа є настільки унікальною подією, що зможе справді змінити життя її учасників".

З перших днів перебування у Гарварді особисті академічні інтереси чи вподобання кожного з учасників літньої школи об'єдналися у бажанні дізнатись якомога більше про сучасну Україну, її традиції, мову і культуру, переосмислити і усвідомити особливості феномену сучасної української нації і держави.

Для мене твердинею такого національного виховання стала Рогатинська гімназія імені Володимира Великого. У 1991 році, на хвилі відродження української держави, в прикарпатському містечку Рогатині спільними зусиллями громадськости міста та району, колишніх гімназистів як в Україні, передусім першого директора відродженої гімназії св. п. Богдана Бандури, так і в еміґрації, було відновлено Рогатинську гімназію імені Володимира Великого – правонаступницю гімназії, що діяла протягом 1909-39 років.

Розпочалась невпинна праця над створенням та переосмисленням засад освіти в тогочасній, ще зовсім молодій державі. Основним напрямком діяльности викладацького складу гімназії було обрано максимальний індивідуальний розвиток творчих здібностей кожного учня і виховання свідомих, компетентних і незалежних громадян. У 1992 році, зразу ж після відновлення гімназії, було посвячено гімназійний прапор та (завдяки зусиллям дирекції, вчителів Василя Лукаша та Яреми Зварчука) відроджено Пласт. Адже Рогатинська гімназія була однією з перших гімназій Галичини, де на початку ХХ століття створено перші осередки Пласту. 1993 року започатковано випуск часопису „Рогатинські світанки", впроваджено освітньо-методичну реформу (створено предметні катедри, що до того часу були властиві лише університетам, запроваджено нову систему оцінювання знань. До речі, на загальнодержавному рівні таку систему було впроваджено лише у 2001 році.

Наступним кроком культурно-освітнього відродження не тільки гімназії, а й громадськости всього Рогатина, стало проведення у 1994 році Першого світового конгресу гімназистів, присвяченого 85-літтю заснування гімназії. Колишні гімназисти із сльозами радости на очах злітались звідусіль.

Особливої уваги заслуговує теж хор під керівництвом Яреми Зварчука, який протягом останніх років є активним учасником та дипломантом регіональних, всеукраїнських і міжнародних фестивалів та конкурсів. Створення сучасно обладнаних предметних катедр, Центру інформаційних ресурсів, спортивні залі, стало можливим зі щедрих пожертв наших меценатів з-за океану, передусім Фонду Ореста Шенкірика. Чимало проєктів ще чекають на своє втілення. Для досягнення цієї мети гімназія просить посильної допомоги. Пожертви можна висилати на Фонд катедр українознавства: „Ukrainian Studies Fund" 1583 Masschusetts Avenue, Cambridge, MA 02138.

Українська літня школа надасть нового надхнення багатьом вчителям як з Рогатина, так і з інших міст і сіл України.

Надія Волос

Автор: Надя Волос, учасниця „HUSI 2003", колишня гімназистка Рогатинської гімназії (1991-98), аспірантка катедри міжнародної економічної аналізи та фінансів Львівського національного університету імені Івана Франка.

Будьте в нашій Спілці!

„Маючи ж, згідно з даною нам благодаттю, різні дари... виконуймо його мірою віри" (Рим.12:6).

Мої улюблені! Я ніколи не міг збагнути, яке щастя мене спіткало, коли, більш як 25 років тому, мене поставлено пастирем Стемфордської епархії. Жодний єпископ не міг навіть мріяти про кращу епархію. Стемфордська епархія стала перлиною у вінці Української Католицької Церкви – завдяки допомозі відданих і жертвенних вірних, що поділяли зі мною мої пляни, а також священнослужителів і ченців, котрі з відданістю і ентузіязмом служили в Божому винограднику.

Я радий, що в цей час великого браку покликань кожна наша парафія має бодай одного відданого священика, котрий дбає про її духовні потреби. Наша епархія має добру катехитичну програму, надає допомогу іміґрантам, має навчальні програми для священослужителів та багато іншого.

Однак, в самому Стемфорді ми можемо бачити наші досягнення найкраще. На восьми акрах гарно прибраної території розміщені Український Музей, прекрасний замок у нормандсько-французькому стилі, де колись знаходилась Українська католицька семінарія; Колеґія Св. Василія, третій найстарший католицький коледж у Конектикаті і найстаріша українська семінарія у діяспорі; гімнастичний зал колеґії і нещодавно поповнена бібліотека; а також Українська бібліотека і Дослідний центр. Епархіяльна канцелярія знаходиться в приміщенні колишнього гуртожитку семінарії.

Наша епархія плянує розпочати Єпископську Спілку з турботою про майбутність і розвиток цієї прекрасної спадщини. Ціллю цієї спілки є розвиток сітки вкладників, котрі своєю філантропічною діяльністю могли б надати фінансову підтримку нашій епархії. Не кожний може брати участь у цій програмі, не кожний має харизму щедрости! Але, я вірю, що Ви, мій дорогий друже, є серед тих, хто відповість на це запрошення!

Перша річна зустріч нашої спілки запланована на суботу, 18 жовтня, о 6 год. по полудні з Gala Dinner Danse і Harbor Cruise на яхті World Yacht of New York. Запам'ятайте, будь ласка, цю дату. Незадовго Ви отримаєте формальне запрошення, і я надіюся, що Ви будете з нами у цей вечір. З нетерпінням чекаю на Вас.

З найкращими побажаннями і повагою,

† Василь,
Єпископ Стемфордський

Пам'ятник дивізійникам – це й утвердження історії

Про відкриття у Львові пам'ятника І Українській Дивізії УНА, ІІ Українській Дивізії УНА „Вільна Україна" та Юнацтву з частин протиповітряної оборони „Свобода" розповіла 25 липня в публікації „Коли вмирали, їм дзвони не грали". Тим часом учасники цієї події повернулися з України до США, і редактор тижневика Левко Хмельковський попросив поділитися враженнями від поїздки члена Крайової управи і редактора дивізійного журналу Об'єднання вояків і приятелів ІІ Дивізії УНА Володимира Васькова з Юніону, Н. Дж.

На відкритті пам'ятника від ІІ Дивізії промовляє Володимир Васьків

– Перебування на такому святі залишає незабутні враження, тому що знову переконуєшся: наше вояцтво не загинуло намарно в надії здобути незалежну Україну, стати її військом і оборонити її від комуністичної імперії. Свого часу деякі державні діячі США вважали, а Джордж Патон, один зі славних генералів Другої світової війни, навіть заявляв, що треба німецьке військо, а з ним і чужинецькі формування, реорганізувати і кинути проти СССР. Так думала і воююча Україна – ОУН-УПА. Та цього не сталося... Американці в той час співчували комуністам, не хотіли вразити „дядька Джо" – Сталіна, потурали йому в усьому, за що довелося пізніше дорого платити.

В день посвячення пам'ятника на полі 76 Личаківського цвинтаря побратими гарно пом'янули великі тисячі полеглих вояків УНА, розповіли присутнім про їхню долю.

На відкриття меморіялу приїхали гості зі США, Канади, Англії, Австралії, багато колишніх вояків з України. Другу дивізію представляв тільки я і при нагоді передав 5 тисяч долярів, зібраних нашим об'єднанням на встановлення пам'ятника. Збірка коштів триває. Великий внесок у вшанування побратимів ІІ Дивізії зробив Іван Буртик, з Кліфтону, Н. Дж., голова дивізійного об'єднання.

Колишні вояки здебільшого вже немічні, чимало їх сиділо в кріслах, а двоє зімліли під час відправи біля собору св. Юра. Що ж, роки... Дуже гарне враження справило на мене дружнє ставлення ветеранів І Дивізії до Другої дивізії, особливо дбали про це Юрій Ференцевич зі США, Святомир Фостун з Англії, Михайло Бендина зі Львова. При відкритті пам'ятника промовляли побратими з Першої дивізії, дали слово і мені. Промова заступника посадника Львова Василя Кравціва теж була короткою і формальною.

На жаль, під час відзначень ніде не згадали про Українське визвольне військо, а їх же перед капітуляцією Німеччини ще було 80 тисяч. Треба також зазначити, що німецьке командування часто творило окремі підрозділи з української молоді для поповнення своїх порідідих частин, але ці підрозділи не увійшли до відомих українських формацій. Це теж – недосліджена сторінка нашої історії.

Місцеве населення мляво відгукнулося на цю подію. Людей було мало, тільки одна чи дві газети повідомили про 60-річчя УНА. Тривала комуністична пропаганда так глибоко залягла в душі людей, що вони не можуть звільнитися від стереотипів минулого. Присутні на церемонії близькі та приятелі дивізійників підходили до нас, приязно віталися, але я сподівався, що на посвячення пам'ятника прийдуть тисячі людей. Того ж вечора у Львівській філармонії відбулася урочиста церемонія нагородження восьми осіб медалями 60-річчя Дивізії та концерт хору з Комарна. Наступного дня, вранці, усі зібралися біля театру ім. М. Заньковецької і автобусами поїхали на місце боїв і поховання

Салют з козацької гармати на цвинтарі вояків у Червоному

вояків Дивізії „Галичина" в селі Червоному.

Враження від України – сумне. Сільські дороги, якими я їхав в Зубрець до брата і племінників моєї дружини, у жахливому стані, дуже розбиті. Значно краща дорога до палацу Л. Кучми в Гуті, паркани пофарбовані, хати поправлені і розмальовані, далі дорога на Синьогору перегороджена залізною брамою і сувора охорона забороняє навіть фотографувати. Прикре враження справив Дністер – маловодний, в брудній кольоровій піні. Гарні і чисті міста – Івано-Франківськ, Тернопіль.

Приятелями стали для мене нові знайомі – полковник українського війська Петро Недзельський і ветеран Збройних сил колишнього СССР Анатолій Кошель, які виявилися переконаними патріотами незалежної України. Ми здружилися і постійно трималися разом. Познайомився також з Віталієм Манзуренком, редактором журналу „Однострій", який від числа до числа розповідає історію військової уніформи, в тім числі й українських формацій. Адреса цього видання: а/с 154, Рівне, 33022 Ukraine.

Приємно і водночас сумно було побувати на землі нашої юності, але сумно, що у ній залишилося багато моїх ровесників, уся моя родина. У нашій батьківській хаті живуть незнані мені люди, які теж нічого не знають про минулу боротьбу, а треба було б не тільки їм, але всім про минуле правду розповідати.

Подані на цій сторінці та інші світлини з відкриття пам'ятника увійшли до спеціяльного випуску дивізійного журналу, про умови придбання якого можна дізнатися у В. Васькова, тел.: (908) 688-5818.

Символи українських формацій на пам'ятнику у Львові:

Українська Народна Армія

І Дивізія УНА

ІІ Дивізія УНА

Юнацтво протилетунської оборони

Біля пам'яника українським воякам зустрілися представники різних військових формацїї (зліва): Петро Недзельський зі Збройних Сил України, Володимир Васьків з ІІ Дивізії УНА, Євген Кошель з колишньої армії СССР.

УКРАЇНА І СВІТ

Злочин НКВД в Луцьку: п'ять тисяч жертв

ЛУЦЬК. – Одне з найпрадавніших княжих міст землі нашої віками – Луцьк славився своїми монастирями, храмами, в яких горіла свіча віри українського православ'я, а також братською школою, друкарнею. Але ту любов і віру намагалися знищити різні загарбники зі Сходу і Заходу.

У XIX ст. монастир Бригідок московський цар перетворив на Луцьку тюрму, в якій катували українських борців за свободу, а в 20-30-их роках, коли західня Волинь була окупована поляками, про Луцьку в'язницю з її жорстоким режимом співали сумні пісні українські політв'язні. Але те, що вписали в її криваву історію московсько-більшовицькі варвари 23-24 червня 1941 року, перевершило всі попередні злочини.

Напередодні зіткнення імперій Берліну і Москви, НКВД тримало за мурами Луцької тюрми близько 5 тисяч в'язнів, переважно молодого свідомого українського цвіту Волині. Очевидець тих кривавих подій Тарас Присяжний в своїх спогадах „Масові вбивства в Луцьку" (Літопис Волині, Вінніпег, 1953, ч.1) залишив такі свідчення: „Середина червня 1941 року... Величезна Луцька в'язниця заповнена по береги. У ній за списковим станом налічується 4880 в'язнів, привезених з різних навколишніх місцевостей...

23-24 червня всі вони стали жертвами кривавих московсько більшовицьких катів, заповнили своїми пошматованими гранатами й кулями тілами величезні п'ять могил в дворі. Лише небагатьом вдалось врятуватись, серед них були і духовні особи – о. Іван Концевич з двома синами, о. Юрій Скоп'юк та інші.

Офіційний похорон помордованих відбувся 12 липня 1941 року, на свято св. Апостолів Петра і Павла. На їх могилах виросли високі дубові хрести з терновими вінками, але з другим і, на щастя, останнім, приходом московських катів святі могили в Луцьку зрівняно з землею. Місця могил заасфальтували, а приміщення тюрми віддали музичному училищу, з дверей і вікон якого лилась музика, співи, а помордовані наші брати і сестри спрагло чекали молитви за спокій невинно убієнних душ.

По довгих роках московсько-більшовицької темряви і забуття, що окутали Волинь, дочекались свого воскресіння з безпам'ятства і наруги помордовані українські патріоти землі нашої. 23 липня 1989 року тисячі людей зібралось на подвір'ї колишньої Луцької тюрми, щоб пом'янути полеглих.

З того дня кожного року в сумні червневі дні московсько-більшовицького вбивства українців Волині до могил збираються з усіх куточків нашого краю тисячі людей, щоб разом з Владикою і духовенством пом'янути і помолитись за спокій душ помордованих в'язнів".

В колишній в'язниці нині – монастир Різдва Христового УПЦ КП. Його настоятель – відомий на Волині священик о. Богдан Гринів, настоятель монастирського храму – о. Роман Романів. Монастирські приміщення не реставруються через відсутність коштів, а в маленькій церкві вміщається лише кілька десятків вірних.

22 червня, як і в попередні роки, до святих могил в Луцьку, в яких спочивають українські патріоти, зійшлись з усієї Волині сотні волинян – внуки, правнуки полеглих. Були тут ветерани ОУН-УПА, родичі полеглих, українські патріоти, молодь з національними прапорами, перев'язаними чорними стрічками. Серед дня до зібраних приєдналася багатолюдна процесія вірних з священиками і Владикою Яковим, Митрополитом Луцьким і Волинським УПЦ КП з Свято-Троїцького собору. Була відслужена Панахида. У ній співслужили оо. Володимир Подолець, Роман Романів, о. диякон Миколай Коц та інші. Жалібну Панахиду доповнював співом хор катедрального собору св. Тройці „Оранта" під керівництвом Василя Мойсіюка.

В. Рожко

Під час Панахиди в Луцьку

Проєкт різдвяних карток УНСоюзу 2003-2004

Оксана Тритяк, координатор особливих проєктів та братської діяльности

До уваги мистців!

Вже серпень – і час подумати про різдвяні картки. УНСоюз починає збирати твори українських мистців, які бажають брати участь у щорічному проєкті УНСоюзу різдвяних карток. Впродовж минулих років у цьому проєкті взяли участь понад 30 мистців. Для репродукції ми прийматимемо твори мистців з українською традиційною різдвяною тематикою. Попередніми роками мистці надсилали твори у різних жанрах і техніках – олія, акварелі, темпера, графічне мистецтво, батік, дереворити, керамічні кафлі та інші, і таким чином наша колекція була цікавою і різноманітною.

Видаючи різдвяні картки УНСоюз, має на меті популяризувати традиційне українське мистецтво та підтримати наших українських мистців. У цьому році знову УНСоюз плянує видати понад 120,000 карток, які розсилатиметься в Америці, Канаді і Україні. Увесь дохід з продажі різдвяних карток призначений на Фонд Відродження Союзівки і на допомогу Українській Народній Фундації, створеній УНСоюзом у 1992 році для сприяння харитативним, культурним і освітнім програмам в Америці, Канаді і Україні. Українська Народна Фундація має статус 501 (c) (3) і всі пожертви на Фундацію можна відтягати від податку.

Плянуючи наш цьогорічний проєкт різдвяних карток, ми радо вітатимемо усіх учасників. Просимо надсилати прозірки, фото або оригінальні твори, які надаються до репродукції, до Головної канцелярії УНС не пізніше, як 30 вересня 2003 року. З усіми запитами прошу звертатися до: Оксана Тритяк, координатор особливих проєктів.

UNA, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.
Tel.: (973) 292-9800, Ext. 3071 або 1-800 253-9862.

Короткі новини про Україну

Столітні старожили

СВАЛЯВА, Закарпатської обл. – У гірських селах Свалявського району живуть чотири старожили, яким виповнилося по сто років. 11 серпня століття відзначив Василь Савко з села Ганьковиці, який до 75 років працював лісорубом. Він має чотирьох дочок, 20 онуків та правнуків. Сто перший рік пішов Пелагії Калабішці з села Солочина. Петро Трищула з села Родникова Гута народився у липні 1901 року і жодного разу не виїжджав з рідного села, має п'ятьох дітей, 15 внуків, 28 правнуків і двох праправнуків. Михайло Мішко з села Мала Мартинка до старості лагодив колеса, вози, сани. До його щоденного раціону входить келих сухого вина.

Космічне весілля

ВАШІНҐТОН. – 10 серпня вперше в історії космонавтики одружилися на орбіті 41-річний українець, космонавт Юрій Маленченко та його наречена Катерина Дмитрієва. Американський центр управління космічними летами дозволив узяти шлюб заочно, оскільки космонавт уже майже півроку перебував на орбіті у складі спільної російсько-американської залоги. Після повернення космонавта додому молоде подружжя має намір відбути до Австралії у весільну подорож.

Відроджуємо народні свята

На святі Івана Купала

Я є станичною пластової станиці в Севастополі. Мені подарували вашу газету. Дуже цікава. Особливо багато ви проводите різних заходів. Ось і мені захотілось написати вам про нашу молодь. Наша станиця – невелика, в нас немає навіть домівки, де українські строї. Дівчата сплели вінки, співали купальських пісень. Хлопці готували Марену. Потім дівчата з вінками і запаленими свічечками пускали вінки на воду, а хлопці їх ловили. Потім стрибали через вогонь. На це свято ми запросили бага-

Українки зі Севастополя

можна зібратись, але ми не впадаємо у відчай. Ми хочемо стати дочками і синами нашої землі, а не її пасинками. Для цього в нас є історія, мова, давні звичаї, які ми намагаємось відродити. Про один із них – свято Івана Купала – я й хочу розповісти.

Є в Криму село Орлине, що біля Севастополя. Ліс, озеро, велика галявина, де ми таборуємо щороку. На свято Івана Купала всі діти одягли

то людей – всім сподобалося. Комендантом табору була студентка українського відділення університету Марія Процак. Я теж закінчила університет в цьому році з практичної психології. Якщо можливо, надрукуйте про нас, хай люди далеко від батьківщини порадіють разом з нами.

Зіна Беланюк,
Севастополь

Україні - миру і процвітання

Напередодні державного свята України Посол України в Ізраїль Олександер Сліпченко розповідає кореспонденці „Свободи" Світлані Глаз про економічні і культурні зв'язки України та Ізраїлю.

– Пане посол, як складаються взаємини України з Ізраїлем?

– Наша держава активно інтегрується до европейських та евроатлантичних структур, прагне стати повноправним членом европейської спільноти, перш за все шляхом поглиблення взаємин з Европейським союзом. Є всі об'єктивні передумови для вступу в Світову організацію торгівлі і, як перший етап – зони вільної торгівлі в рамках СНД, співпраця зі своїм стратегічним партнером – Сполученими Штатами Америки. Під час зустрічі керівників України та Ізраїлю взаємини між двома державами визначені як особливе партнерство і ці взаємини розвиваються на засадах відкритости і взаємної вигоди.

В цілому українська сторона задоволена торговельно-економічним співробітництвом з Ізраїлем. Товарообмін становить понад 200 мільйонів долярів на рік. Ми продаємо зерно, чорні метали, деревину, алюміній та вироби з них. Сальдо для України, яке залишається позитивним протягом тривалого часу, зросло в нинішньому році на 29,5 відсотка. Ізраїль постачає нам устаткування та машини, пластмаси і вироби з них, продукти переробки плодів, цитрусові, хемічні матеріяли. Є перспективи двостороннього співробітництва у агропромисловому комплексі, виробництві фосфатних добрив з ізраїльських фосфатів. В обох випадках це – застосування ізраїльських технологій. Реальним є запуск ізраїльського супутника з української ракети. Маємо надію, що наступна візита міністра транспорту Ізраїлю Авігдора Лібермана до України і засідання спільної міжурядової комісії з торгово-економічного співробітництва, під час якої буде підписано угоду про запобігання подвійного оподаткування, сприятиме подальшому розвиткові економічного співробітництва між двома державами.

– А що з культурними зв'язками? Давно в Ізраїлі не було українських майстрів співу, танцю, не виставлялися художники.

– Так, культурні зв'язки розвиваються мляво. Не їдуть туристи, спортивні делеґації. Україна не має досконалої інфраструктури туризму, Ізраїль відлякує внутрішніми конфліктами. Тут є над чим працювати.

– Як ви оцінюєте ситуацію в Ізраїлі після тимчасового припинення вогню?

– Прогнози – річ складна і невдячна, тим більше в такому неспокійному реґіоні, як Близький Схід, але мені здається, що і араби, і ізраїльтяни втомилися від трирічного збройного конфлікту, а тимчасове припинення вогню показало, що мир можливий. Уряд України вважає, що „дорожній карті" немає альтернативи, і Україна може допомогти в налагодженні миру в цьому реґіоні шляхом сприяння діялогу і розбудови довіри між сторонами.

– Як буде відзначено в Ізраїлі День незалежности України?

– Посольство проводить урочистий вечір, гостями якого будуть члени уряду Ізраїлю, ділові люди, вчені, журналісти, українці, які постійно живуть в Ізраїлі. Майстри мистецтв України та музичні колективи з Гайфи, Ашдоду, де живе багато вихідців з України, дадуть святковий концерт. Користуючись нагодою, вітаю читачів „Свободи" і українців усього світу з днем незалежности України. Миру і процвітання нашій Україні.

Кліфтон подружився з Балаклією

Голова Балаклійської міської ради Харківської области Віктор Подольський надіслав до міської ради Кліфтону, Н. Дж., прийняте у Балаклії 17 червня рішення про схвалення пропозиції посадника Кліфтону Джеймса Ансалді щодо встановлення дружніх зв'язків між обома містами.

У Балаклії створено комісію для опрацювання докладної програми партнерських контактів, до якої увійшли народний депутат України Василь Гладких, голова районної ради Надія Голозубова, представники виконавчої влади Степан Масальський, Валентина Панасенко, Іван Засядченко, Іван Столбовий, директори підприємств Володимир Сорока, Богдан Гобельовський, Микола Кіктьов, Сергій Городнич, управитель агрофірми „Надія" Борис Гонтаренко, головний лікар Володимир Зелений. Гостей з Кліфтону запрошено на святкування 340-річчя Балаклії, яке відбувається 20-27 серпня.

Міська рада теж прийняла рішення про встановлення дружніх зв'язків з українським містом Балаклією. Кліфтон і Балаклія відтепер – міста-побратими.

Стефан Татаренко,
член міської ради,
Кліфтон, Н. Дж.

Уривок з перевидання д-ра Лонгина Цегельського

„Від Легенд до Правди: Спомини про події в Україні, зв'язані з Першим Листопадом 1918 р."

Передмова: Ярослав Дашкевич, професор, доктор історичних наук. – Львів, Свічадо, 2003. – 336 с.

... Прощаюся з моїм батьком, д-ром Юрієм Цегельським (1906-2001), котрий так тішився, що дожив до того часу, коли ще раз зреалізувалася мрія його батька, д-ра Лонгина Цегельського (1875-1950):

САМОСТІЙНА УКРАЇНА!

Тішився, але розуміючи, що історія плине, пильно стежив за успіхами, як і за невдачами наших українських політиків, – аж до смерті. І тому просив в останній своїй волі, щоби вийшло перевидання його батька спогадів.

„... перевидання книжки „Від легенд до правди" є щонайменше десять літ спізненим (понад 10 літ самостійности) ... Книжка займає дуже короткий період Західньо-української Республіки, як держави, але з тої книжки можуть українські політики навчитися державницького способу думання. І тут є головна вага тої книги – в тому що вона має велике політичне, дидактичне значення".

Текст звукозапису 8/IV/2001р., місяць перед смертю д-ра Юрія Цегельського.

Цей уривок знаходиться у розділі, авторства д-р Ольги Марії Цегельської про загублені з історії переговори французького генерала Бартелемі з тодішнім міністром закордонних справ д-ром Лонгином Цегельським.

Книжку можна замовити на адресу:

Dr Olga Cehelska, 2313 Beach Haven Dr., Va Beach, Virginia, 23451 USA.
Tel.: (757) 496-3560
або
Ukraine, Lviv 97057, Konovalcia 120/2 Lesia Cehelska Krypiakewytcz

„Перший Листопад є світлим моментом в українській історії. Він є фундаментальним каменем в побудові модерної української нації і її СОБОРНОСТІ. Він стоїть як височезний освічений стовп – дороговказ, що своїм світлом сяє на славу минулого покоління і є напрямним для майбутніх поколінь".

Д-р Юрій Цегельський

Неповторний чар українського міста

Україна налічує понад сто міст обласного значення і понад 250 – районного. І кожне – з особливою, власною історією, а також зі своєю архітектурою, краєвидом, які історично склалися і збереглися впродовж століть. Можна нарікати на негаразди благоустрою, нерозвинену службу туризму, незатишні готелі, але, нарікаючи, закордонні українці знову й знову їдуть до України, тому що для кожного знайомі з дитинства чи з оповідань батьків ріки і гори, степи і гаї, фортеці і церкви – неповторні, незамінні. Чужинці теж виявляють усе більшу симпатію до наддніпрянських просторів Києва, клясичної вишуканости Львова, романтичної загадковости кримських міст, суворости оборонних споруд Поділля, спорідненості замків Закарпаття з чарами гірської природи.

Запрошуємо до уявної пороДожі в міста України за світлинами наших читачів і туристичних аґенцій. Будемо також вдячні за світлини з цієї теми, надіслані до „Свободи".

Львів. Старовинні оборонні споруди (XVI ст).

Київ. Андріївська церква, пам'ятка архітектури (1747 - 1753), споруджена за проєктом В. Растреллі. *Фото: В. Концевич*

Храм у Зарваниці. *Фото: В. Васьків*

Чернігів. Катерининська церква. Її збудував полковник Яків Лизогуб в пам'ять козаків, які у 1696 році штурмували турецький Озів.. *Фото: М. Турчинів*

Київ. Вид на простори Дніпра.

Етнографічність...

(Продовження зі стор. 1)

підмічена канадською кінодокументалісткою Галею Кучмій в її фільмах про перших українських поселенців-фармерів та їхні нащадків в Канаді. Етнографічність шахтарського похорону теж мала велике значення: хоч робітники і не вкорінювалися в землю, як фармери, почуття „своєї" громади компенсувало це. Так склався один з початкових культурологічних аспектів діяспоризації в першій хвилі української імміґрації до Америки.

Розширення сфери діяльности церковних братств збіглося зі змінами в соціяльному і професійному статусі іміґрантів, які опановували чужу мову, згуртовувалися до страйків, міґрували в пошуках ліпшої праці з шахт на сталеварні, переїздили з США до Канади і навпаки. Почавшись переважно з виїзду чоловіків на заробітки до Америки, українська громада за декілька років набула більш родинного характеру. Весілля і хрестини стала важливою частиною побуту. Сімейна обрядовість разом з календарно-релігійною стала повним комплексом, перенесеним з метрополії, який старанно зберігався як декларація „свого" в протилежність до „чужого".

Братські союзи почали займатися просвітньою діяльністю, спонзорувати школи, хори, театралізовані вистави, газети. В 1894 році стараннями о. Григорія Грушки було створено „Руський Народний Союз". Союз багато разів міняв назву і в 1915 став Українським Народним Союзом, що віддзеркалило формування національної свідомости іміґрантів. При тому реґіональна ідентичність продовжувала відіґравати велику ролю в житті громади, впливаючи на характеризацію обрядовости. Якщо в громаді переважали представники однієї етнографічної групи, то її назва могла стати репрезентативною, як, наприклад, у випадку з існуючим донині будинком з назвою „Lemko Hall" в Клівленді. З іншого боку, в тому ж Клівленді діяло Товариство „Запорізька Січ", назва якого вказувала на всеукраїнську ідентичність його членів.

Перша світова війна сколихнула національну свідомість не тільки в Галичині та на Придніпрянщині, але і в діяспорі. Як згадував відомий книгар та культурний діяч Мирон Сурмач, молоде покоління українців в Америці захоплювалося січовими стрільцями і готове було їхати воювати за незалежну Україну. Ідеалізований образ Старого Краю, що наповнювався ностальгічними спогадами про рідне

Автор статті Ганна Чумаченко – доктор філологічних наук, досліджує проблеми розвитку східнослов'янської драми, етнографії та фольклору. Автор багатьох праць з ділянки української та російської літератур. Викладала у Херсонському Педагогічному університеті, університеті Пітсбурґу та в університеті „Огайо Стейт". Фулбрайтівський стипендіят при Колюмбійському університеті. Дійсний член НТШ.

Григорій Китастий

Василь Авраменко
Фото: архів „Свобода"

село чи містечко (феномен, притаманний кожній діяспорі в світі), переплавлявся у політично забарвлений образ ідеальної, страждаючої Матері-України. Цей процес віддзеркалюють щоденники, листи та публікації 1914-1918 років. В цей час елементи етнографічности в культурі розділюються на дві категорії.

Перша традиційно об'єднує органічну фолкльорність вихідців зі Старого Краю зі свідомим збереженням та поширенням „свого" в новому побуті. Завдяки архівним фотографіям та спогадам бачимо сусідство повних святкових народних строїв, вивезених з Краю, з вишиваними краватками і ґерданами до кишенькових годинників. На таку трансформацію етнографічної свідомости впливали процеси акомодації та акультурації іміґрантів в новій країні, де вони в більшості осідали в містах, а не в селах.

Первісне і органічне народне мистецтво стверджувалося як варіянт популярної культури і стимулювалося попитом. Фірми „Віктор" і „Колумбія" записали народних музикантів Гуменюка і Жуковського. Грамофонні платівки з цими записами розходилися швидко, бо іміґранти бачили в них частинку своєї традиційної побутової культури. Разом з тим, з боку виконавців та продавця книжок і платівок Мирона Сурмача це була етнографічна праця, бо вони старалися зафіксувати музику, що супроводжувала народний сімейний та календарний цикли. Таким чином, через записи йшла типізація народної музики. Цікаво, що москвофільські за характером записаного матеріялу платівки, які претендували на реґіональність, не продавалися, бо, як писав Сурмач, ніхто не розумів їхнього штучного „нарєчія".

Попит стимулював розвиток писанкарства: гуцульський майстер винаймав в крамниці Сурмача вікно і працював на очах у публіки, що зацікавило не тільки українців, але й американців. Народне мистецтво як процес стало репрезентацією „свого" перед „чужим". Наявність чужого оточення і вписаність в контекст американської популярної культури відшліфовувала художню якість народного мистецтва, яке здобувало визнання як правдиве народне: писанки Марії Процай, яка приїхала до Америки на початку XX століття і відкрила крамницю в Мінеаполісі, та її доньок Люби Перчишин і Іванни Луців дістали всеамериканське визнання завдяки статті в „National Geographic" в квітні 1972 році.

Писанкарство не перестало бути органічним фолкльорним феноменом, бо завжди було і є пов'язане з Великоднем як частиною народного календарного циклу. Воно, однак, перетворилося на фолкльорне мистецтво, функція якого пов'язана із збереженням культурної і національної ідентичности.

Друга категорія елементів етнографічности, що відзначила розвиток першої хвилі української іміґрації в Америці, вже пов'язана з політизацією громадського життя і становленням єдиної всеукраїнської ідентичности. Для представників діяспори ця ідентичність також означала можливість переборення психологічного шоку іміґрації через позитивний розвиток громади та колективне представлення „свого" перед чужинцями. Численні просвітньо-культурні товариства і громадські організації, які організовували концерти та аматорські театральні вистави, орієнтувалися на переосмислений майстрами репертуар традиційної народної української музики, такий, як обробки народних пісень для хору Лисенка, Леонтовича, Кошиця, Гайворонського та музика Лисенка до „Наталки Полтавки". Популяризація такого репертуару йшла завдяки зусиллям просвітницьких організацій зі Старого Краю, які висилали ноти і книжки до американських „Просвіт", а також завдяки представникам української інтелігенції, що осіли в Америці, як Михайло Гайворонський, взявши на себе піклування про підвищення освітнього рівня іміґрантів. Хоч, на перший погляд, „оброблене" народне мистецтво, переважно східньоукраїнське за змістом, могло б сприйматися як чуже вихідцями із західньоукраїнських земель, сталося навпаки: воно стало інструментом формування „свого" елементу в культурі на противагу „чужому" оточенню. Цінність обробленої народної музики була і в тому, що вона вимагала підготови і організованости для виконання, чим служила об'єднанню громади. Поліфонічність співу і тенденція до поставленого голосу була знана в українських землях здавна, і навіть по селах, за свідченням Григорія Китастого, на початку 20-го століття побутував церковний та світський спів на італійську манеру, тобто поставленими голосами. Після турне Українського Національного хору під керівництвом Олександра Кошиця по Америці в 1922-23 роках українська громада побачила ще один шлях до самоствердження, на цей раз через варіянт „високого" співочого мистецтва. Створений членом хору Кошиця Юрієм Бінецьким український хор Чикаго три рази вигравав щорічний всеамериканський конкурс газети „Chicago Daily Tribune".

Вже з початків української громади в США склалася традиція участи професійних музикантів, які робили кар'єру в американських операх і оркестрах, з репертуаром фолкльористичного характеру в громадських концертах і академіях. Любительський спів в хорі сприяв також залученню до українського життя дітей іміґрантів, які втрачали навики рідної мови в повсякденному спілкуванні, але могли вивчити слова пісень, виступати на сцені і почуватися повновартісно в громаді.

З першим поколінням роджених в Америці українців етнографічність в культурі діяспори набрала великого значення для збереження ідентичности і передання її основ від старших членів громади до молодших. Етнографія посіла одне з чільних місць в українознавчих програмах шкіл, які функціонували при церквах і при підтримці громадських організацій.

(Продовження на стор. 19)

Етнографічність...

(Продовження зі стор. 18)

Перенесене крізь Ді-Пі

Так звана друга хвиля української імміграції до Сполучених Штатів, що складалася з учасників визвольних змагань в Україні, серед яких були переважно представники східніх і центральних реґіонів, прибувала між двома світовими війнами і була нечисленною, але дуже активною в розвитку української самосвідомости в діяспорі. Такі науковці-біологи, як Олександер Неприцький-Грановський та Микола Гайдак, що закінчили студії в Европі та США і були запрошені на посади професорів до університету Мінесоти в Мінеаполісі (Сент-Пол), в 1930-их роках проводили величезну громадську працю з місцевим українським хором та Українським Народним балетом, заснованим Василем Авраменком, сприяли популяризації народного мистецтва, особливо писанкарства, в якому бачили духовну тривалість української традиції в діяспорі, і ствердили політичні позиції українців як рівноправної етнічної громади в багатоетнічній Мінесоті.

Хореограф і танцюрист Василь Авраменко в 1930-36 роках створив близько 50 танцювальних груп по всій Америці, давши поштовх плідній і довгій традиції народного танцю в діяспорі. Авраменківські танцювальні гуртки і групи, як раніше хори, надавали можливість самовияву і самоствердження молодим американським українцям. Крім досконало схореографованих гопаків, козачків та арканів, Авраменко ставив також надмірно ідеологізовані „живі картини", які не мали великої етнографічної вартости. В його творчості відбився новий етап в розвитку етнографічности, подвійна природа якої – органічна фольклорність та опрацьована, переосмислена митцями фолкльорність, – перейшла в поєднання мистецької етнографічности з використанням народномистецьких елементів в ідеологічно спрямованих виставах і презентаціях.

Власне, з 1930-их років проявляє себе на повну силу нова подвійна функція народного одягу як сценічного костюму та етнорепрезентативної ноші, яку вдягалося на такі події, як місцеві фестивалі етнічних громад або Всесвітні виставки в Чикаґо (1933), де Україна була представлена окремим павільйоном, та в Нью-Йорку (1939), коли організатори виділили окремий день для україно-американської громади. Показовим на фотографіях з цих подій є надзвичайна індивідуальність народних строїв, багатство рєіональних варіянтів у вишивках. Тобто, сповняючи репрезентативно-символічну функцію, народний одяг ще не стає абстрагованим від людини, яка його вдягає.

Третя хвиля української імміграції до Америки, яка йшла переважно через европейські табори „Ді-Пі" (displaced persons) в 1946-50 роках, принесла із собою, мабуть, найчіткіше зформульоване поняття про функції етнографічности. Головною в них було збереження культурної спадщини. Завдяки скупченню „діпістського" населення в таборах був створений цілий культурний світ зі своїми політичними партіями, релігійними громадами, школами, театрами, літературою, багатим мистецьким та музичним життям. Народне мистецтво тут було представлене як цілком органічними виявами (різбарство, вишивка), так і в елементах етнографічности, які проявлялися в різних громадських заходах і подіях.

Скажімо, фотогазета „На чужині" з табору в Авгсбурґу в 1946 році представляла масові великодні танці та гагілки з різних районів Західньої України, поставлені при участі шкіл таборовим танцювальним гуртком. В тому ж 1946 році хроніка культурного життя з табору в Реґенсбурґу подавала з 79 подій 19 виступів хорових колективів, включно з Капелею бандуристів, 16 вистав „Наталки-Полтавки" та „Запорожця за Дунаєм", 6 фолкльорних свят, поставлених переважно школярами. Все це свідчить про неабияке зацікавлення етнографічною тематикою всеукраїнського характеру в середовищі людей, які мали чітко визначену національну ідентичність, але опинилися поза межами національної території в ситуації культурного шоку.

Своєрідним здобутком і відкриттям повоєнної іміґрації стало свідоме і підсвідоме використання етнографічности в побуті і в мистецтві як засобу для переборення шоку вигнання та переселення. При цьому функціональна загострість проблеми розподіляла елементи етнографічности вже не за принципом фолкльорности чи мистецькости їх творців, а за художньою вартістю творів та характеристиками їхніх споживачів, що, власне, не відрізнялося від ґенези світового мистецтва, яке входило у фазу поп-арту. Показовим є розвиток української поштівки в повоєнній діяспорі. Якщо спочатку різдвяні та великодні листівки з таборів Ді-Пі вирізняються простотою поєднання в одному сюжеті політичних символів, таких, як воїни УПА, з традиційними народними знаками свят – зіркою та писанкою, то з часом популярними стають накопичення символів, як в поштівках, наприклад, Миколи Анастазієвського, який продовжив свою працю в США. Характеристикою його творів є обрамування малюнка в орнаментальну рамку, що тримає символи вкупі або додає символізму, наприклад, фігурі гуцула з трембітою. Разом з тим вона обмежує і підсвідомо діяспоризує сприйняття етнографічної символіки. Це промовляло до споживачів, які старалися вижити в чужій країні, перенісши в нові ґетто соціяльні структури, зформовані в таборах Ді-Пі, і обмеживши себе ними.

Едвард Козак. „Козак"

Життя в певному культурному обрамуванні характеризує будь-яку діяспору, але не є єдиним способом світобачення. Ориґінально виконані, індивідуально розписані поштівки Оксани Лятуринської та Ніни Булавицької, де писанки представлені самі по собі, стилізовані, але наближені в своїй неповторності і призначености для дарунку до справжніх писанок, стали своєрідною альтернативою до переобтяжености символами в масовій друкарській продукції. З другого боку, іронічні сюжети Едварда Козака (Ека) представили досить ефективний спосіб переборення культурного шоку засобами сміху та гумору. У 1950-70 роках популярністю користувалися його вертепні та пластові сюжети, а також перевидання етнографічно-гумористичної серії „Село". Будучи геніяльним карикатуристом, в своїх оліях Еко, однак, теж віддав данину ідеалізації села як мітичної і далекої України.

Якщо на початку XX століття галицькі селяни в Америці переходили процес акультурації та адаптації до міського американського середовища, то в 1950-их роках акультурація якщо і мала місце, то фокусувалася на „своїй" громаді, яка була представлена всіми прошарками суспільства. Покупцями мистецьких творів етнографічного характеру були і колишні університетські професори, і колишні селяни. Етнографічні елементи, вжиті в побуті або зображені на мистецьких творах, сприймалися ними як культурні коди та деклярація національної ідентичности, і часами ідеологічна вартість твору заступала його мистецьку вартість.

(Закінчення на стор. 21)

Танцює філядельфійська група „Черемош" на виступі у Львові.
Фото: архів „Свобода"

Народний одяг Поділля
Фото: СФУЖО

Етнографічність...

(Закінчення зі стор. 17)

Незважаючи на те, що повоєнна політична іміграція до США на загал старалася охоронити себе від впливів радянського варіянту української культури, з 1970-их років стали популярними деякі нововведення соціялістичного побутового мистецтва, наприклад, „вишивана кераміка", в якій традиційна сакралізована неповторність традиційної вишивки була замінена масовим наліпленим орнаментом без ніякого іншого значення, крім декоративного. Десемантизація народного мистецтва була процесом, спільним для багатьох діяспор в Америці: існує, наприклад, сербський варіянт „вишиваної кераміки".

Процесами десемантизації можна також пояснити розвиток уніформности і декоративности в сценічних костюмах танцювальних груп та хорів. Уніформність стала першим кроком до декоративности. Так, Капеля бандуристів під проводом Григорія Китастого в 1950-70-их роках виступала в ідентичних, але повних народних строях, бандуристи завжди були вдягнені в жупани або свитки. Інші ж ансамблі, особливо танцювальні, дозволяли виступи чоловіків в одних вишиваних сорочках, що в традиційному народному середовищі вважалося б непристойним. Цей процес десемантизації строю охопив і Україну, і діяспору. По обидва боки океану склався тип жіночого костюму на основі дівочого строю для хористок і танцюристок різного віку і сімейного стану. В Україні це віддзеркалювало розповсюдження так званого шароварного стилю, соціяльною базою для популяризації якого стали в 1970-их роках мільйони міґрантів із села до міста, які чулися там діяспоризовано.

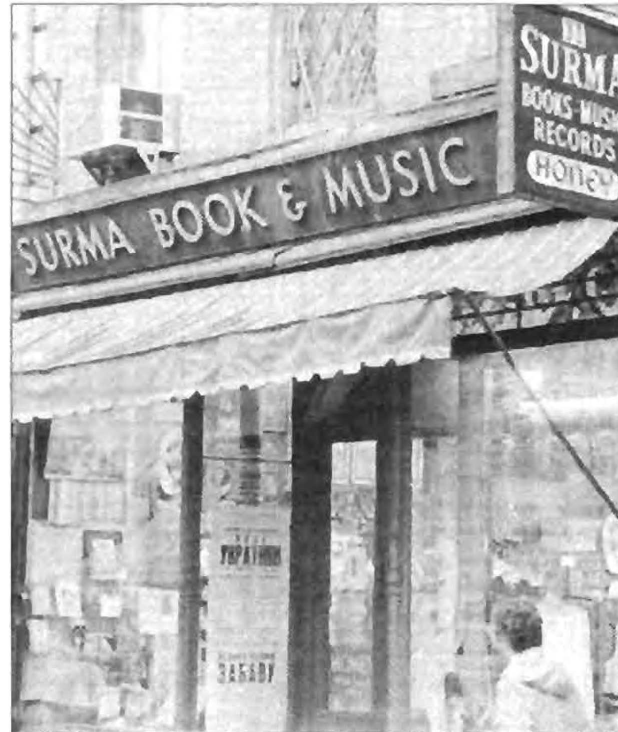
Туга за краєм свого дитинства і юности спричинює фіксацію на етнографічно-фольклорних елементах, характерних для молоді (таких, як дівочі строї), які консервуються і заступають собою ознаки цілісного побутово-сімейного циклу. Найпростішим виходом із кризи і шоку переселення стає витіснення психологічної проблеми на периферію свідомости, що тягне за собою апробацію десемантизованих етнографічних символів і кодів. Така ситуація розгортається на терені масової популярної культури, коли під час фестивалів, концертів, академій, маршів, танцювальних вечорів або релігійних свят колективна ідентичність може заступити і відновити собою зруйновану індивідуальну ідентичність.

На цьому тлі в діяспорному прикладному мистецтві і побутовій культурі вже з 1960-их років проявилася десемантизація вишивки, яка перейшла з традиційного народного строю на одяг модерного крою, з ритуальних рушників на прості побутові речі, що бачимо в фотографіях з надзвичайно популярних і розповсюджених „Вишиваних вечорниць".

Мітологізація образу далекої України вилилася в літературі в поетизації української праісторії, особливо Трипільської культури (твори Докії Гуменної). Трипільські орнаменти почали вживати в кераміці та вишивках, як, наприклад, в орнаментах Анни Кульчицької з Чикаґо.

Фантазійність Трипілля додавала історичної глибини культурному баченню діяспори і виявилася ефективною альтернативою до плоского масового кічу. З другого боку, однак, поширювався інший тип реакції на переселення, який потребував від людини свідомого переосмислення свого життя і свідомого ставлення до традиції, яка сприймалася як життєва необхідність. Збереження елементів етнографічности в цілісному мікрокосмі відзначила діяльність таких організацій, як товариство „Гуцульщина" і танцювальний ансамбль „Черемош", що має осідок у Філядельфії. Провідники Товариства Евдокія та Дмитро Сороханюки незабаром після переїзду до Америки почали працю над відтворенням традиційної гуцульської матеріяльної культури. Танцюристи „Черемошу" отримали повні автентичні строї, а музики грали до танцю на автентичних інструментах. Танцювальний стиль ансамблю виробився не сценічний, на показ, а скорше ритуалізований, для себе. Зберігався також і гуцульський діялект. Характерною стала участь в товаристві цілих родин (наприклад, Луцівих), що показує направленість діяльности на те, щоб зберегти етнічну культуру для майбутніх поколінь. Попри чітко окреслену реґіональність товариства „Гуцульщина", його учасники свідомі своєї належности до української нації.

Євген Грицай (зліва) і Мирон Сурмач у відомій крамниці „Сурма" (праворуч) в Нью-Йорку.
Фото: архів „Свобода"

Збереження локальних явищ народної традиції як частин цілого етнонаціональної культури стала завданням українських музеїв в Нью-Йорку, Чикаґо, Клівленді, які проводять також виховно-просвітню роботу, ознайомлюють з українським народним мистецтвом широку американську публіку. При цьому на курсах , наприклад, вишивки, які провадить в ньюйоркському українському музеї Любов Волинець, учасники вчаться тільки традиційних взорів. Історико-етнографічні музеї та архіви функціонують в осідках Української Православної Церкви в Південному Бавнд-Бруку, Нью-Джерзі та Української католицької церкви в Стемфорді, Конектикат. Малі музеї є при церквах та рідних школах.

З кінця 1980-их років почалася нова, четверта хвиля української іміґрації до Америки, спричинена в основному економічними причинами. Вона складається з людей різного освітнього рівня, здебільш вони є вихідцями зі Західньої України. Вони добре почуваються в тих церквах, громади яких обстоюють українську мову і традиції, так що тенденція до збереження етнографічних елементів, яка розвинулася в діяспорі, помагає тепер витворенню діялогу. Для нових іміґрантів зосередженість діяспори на збереженні традицій дає нагоду переглянути своє виховання в масовій радянській культурі з десемантизованими символами і кодами. Дуже часто саме нові іміґранти мають найбільш автентичні народні строї на громадських святах та поповнюють репертуар сувенірних крамничок речами, привезеними з України.

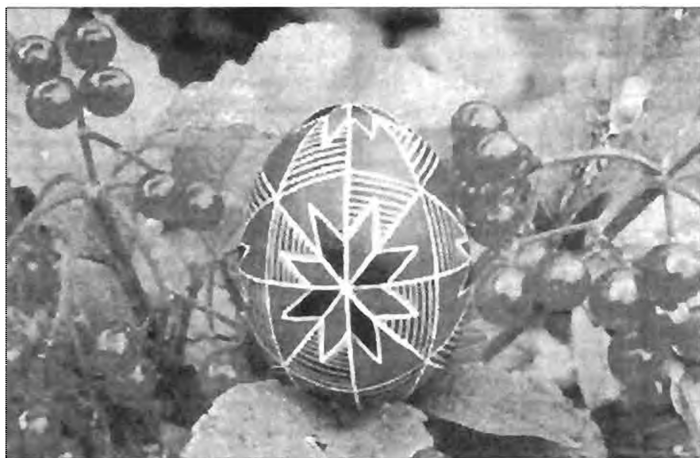
Процес акомодації нової іміґрації до нових умов залежить від того, як вона далеко відійшла від радянського минулого в сприйнятті світу. Тут помічаються три тенденції. Перша, для якої етнографічність є чужа, веде до зближення найбільш „пост-радянської" частини четвертої хвилі з російськомовною новою іміґрацією з колишнього Союзу, в культурі якої відчутно ностальгію за старими часами. Друга тенденція охоплює людей, які пробують репрезентувати свою етнічну ідентичність старими „радянсько-шароварними" засобами, що дає поштовх до популяризації кічів. Третя група іміґрантів свідома своєї культури і тяжіє до збереження автентичних етнографічних елементів в культурі.

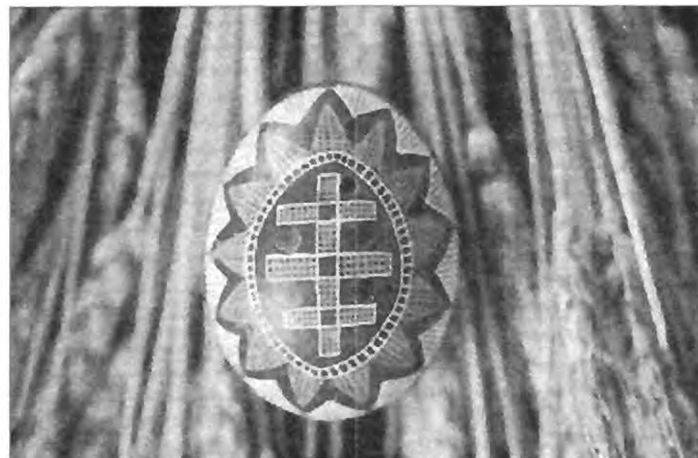
З 1990-их років важливу ролю в функціонуванні етнографічности став відігравати Інтернет. Український вебсайт „Брама", який провадять з Нью-Йорку Ганя Кріль і Максим Пизюр, надає не тільки потрібні інформації щодо свят, традицій та закупів народного мистецтва через Інтернет, але і виділив місце для дискусійної групи з проблем українських народних традицій, яку веде професор Вірджинського університету Наталка Кононенко.

Засоби масової інформації, особливо газети та радіопрограми служать поширенню етнографічних знань. Рідні школи залишаються форпостом в переданні молодшому поколінню відомостей про українські звичаї. Поглиблення процесу діяспоризації веде часто до того, що саме школярі стають виконавцями обрядових ігор, таких, як вертеп або веснянки, а дорослі при цьому є глядачами і суддями результатів етнографічного „тренінгу" дітей. Паралельно, однак, з'являється і спільне – дорослими і дітьми – виконання цих ігор, що відтворює первісне всегромадське значення обрядовости.

Так від початків української діяспори в США до сучасної іміґрації етнографічність переходить різні стадії свого розвитку, на яких акцентуються функціональні, структурні або історичні її аспекти.

Традиційні мотиви у писанках мисткині Софії Зєлик.

Чи здолає Україна наступ антидержавних сил?

Останнім часом, ніби за помахом чарівної палички, різні антиукраїнські діячі з усіх сил пнуться довести необхідність в Україні другої державної мови. Зі шпальт газет та з урядових трибун лунають голоси, які під різними „сосами" обґрунтовують цю нібито „пекучу необхідність". Ніби нема в Україні важливіших і вартих пильнішої уваги проблем.

Ні для кого не секрет, що великодержавні провідники Російської імперії (хоч білої, хоч червоної) використовували російську мову як засіб національного гноблення та винародовлення населення колоній, змушуючи це населення забувати свою рідну мову, культуру, історію. Це був засіб, який творив з різнонаціональних середовищ – єдиний „общерусскій", а пізніше совєтський народ.

Російська мова в колоніях була чи не найголовнішим чинником імперського засвоєння загарбаних територій. В Україні, Білорусії та Молдавії цьому процесові активно сприяла Російська Православна Церква. Було створено умови, коли без імперської мови людина не могла нормально існувати. Це все змушувало населення забувати, чиїх батьків вони діти, і ставати „общеросами". До щоденних асиміляційних заходів додавалася заборона української мови державними указами і таємними циркулярами, і то протягом сотень років. Не треба забувати й фізичного знищення видатних представників української культури. Тому годі дивуватися, що в сучасній Україні російська мова має таку широку популярність: це наслідок безмежного і довготривалого імперського насильства.

Згадане насильство не минало без опору з боку колоніяльного населення. Гасла про рівноправність мов і культур були дуже популярними за революційних часів 1917-1922 років. Популярність цих гасел серед революційних мас змусила большевиків допустити національно-територіяльний поділ імперії, а також не перешкоджати творенню національного шкільництва в усіх колишніх колоніях, в тому числі і в Україні. Цю тимчасову поступку національним рухам поневолених народів большевики не забарились дуже скоро виправити, почавши наступ на національні культури старими імперськими методами, включно із накиданням „инородцям" імперської мови. Заборонивши практично всі Православні Церкви на території СССР, Сталін зробив виняток для Російської Православної Церкви. Не важко здогадатися, що русифікаційна місія цієї Церкви була однією з причин „мудрого" сталінського рішення.

Могутність, навіть найбільша, збудована на неправді, несправедливості – це колос на глиняних ногах. В 1991 році „незнищенна" імперія розвалилася. Народи колоній, розуміючи лінґвоцидну ролю імперської мови в колоніях, один по одному визнали на своїх територіях пріоритет національних мов. В Україні державною мовою проголошено стостраждену мову українського народу. Але довгі часи духовного насильства далися взнаки: російська мова й тепер, по 12 роках державної незалежности, займає далеко не другорядне становище. Половина середніх шкіл в Україні – російські. Навчання в інститутах, університетах і технікумах також здійснюється здебільшого російською мовою. Об'єктивні спостерігачі відзначають посилення процесу русифікації. Що ж попереду?

Москва оговталась і з приходом до влади у Кремлі „патріотів від КҐБ" стала дбати про реставрацію імперії. Перший з черги об'єкт реставрації – Україна. У цьому напрямі діють і секретні служби з „п'ятими колонами" у колишніх провінціях, і дипломатична активність, і економічні важелі. Імперія розуміє, якщо дати колонії змогу духовно і культурно усамостійнитись, то реставрація минулого стане неможливою. Отже, треба не дати Україні духовно усамостійнитись. Якщо в Україні буде дві державних мови, то російська - розвиненіша - витіснить з ужитку в державній та освітній царині віками пригнічувану українську, а це вже крок до залежности колонії від метрополії: підручники та іншу літературу колонія діставатиме від метрополії. Авдиторія ненависних Москві українських державницьких видань буде звужуватись. Намагання надати російській мові статус державної – нібито нарівні з українською – це крок проти української мови в Україні, а отже проти незалежности України, а коли так, то забіги у напрямі двох „рівних" державних мов треба відповідно називати – ці забіги антидержавні.

Уся словесна еквілібристика Леоніда Грача й іже з ним – це антидержавна пропаґанда, спрямована на реставрацію в Україні імперських мовних стандартів, тобто на обмеження незалежности України. Тільки так треба клясифікувати „мовоборчі" гасла знахабнілої п'ятої колони. Такими вони були і 1993 року, давши кандидатові у президенти – Кучмі – підтримку всіх проімперських елементів.

Л. Грач прекрасно розуміє, що усталення двох державних мов витіснить вже й зараз витискувану українську мову з усіх сфер життя. У школах будуть вивчатися дві нібито рівноправні мови, з яких одна буде „рівнішою", і процес відродження українців як нації буде зупинено. Це те, що потрібно імперії, свої симпатії до якої Грач не приховує.

Отже, не за горами – бій між імперією та її колишньою колонією, в якому під відверто антидержавними гаслами братиме участь уся „п'ятиколонна" рать.

Чи подолає Україна наступ антидержавних сил?

Святослав Караванський

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Василь Махно – поет сьогоднішнього дня

НЮ-ЙОРК. – Василь Махно – поет, перекладач, есеїст. Василь Махно – поет сьогоднішнього дня. Цей недавній викладач літератури Тернопільського університету, тепер нюйоркчанин, не вдовольняється читацькою публікою своїх співвітчизників, а постійно шукає зв'язку з міжнародними групами таких, як він, поетів сучасного дня. Ще недавно у квітневому числі київського журналу „Критики" ми читали його цікавий репортаж із відвідин Сербії під назвою „Сербський сюрреалізм", як ось саме повернувся він із зібрання поетичної братії в Румунії. У липні цього року відбувся у місцевості Аґреш 7-ий Міжнародний фестиваль поезії під назвою „Curtea de Agreš", на якому було біля тридцять представників з різних країн сьогоднішнього поетичного світу. Усі вони читали свої поезії мовою оригіналів, а відтак у перекладах румунською і англійською мовами. На руках усіх була антологія поезії учасників, видана англійською та румунською мовами. Як розповідає нам В. Махно, відкриття фестивалю відбулося в Букарешті у Спілці письменників Румунії, а зустрічі і читання поезій проходили в Аґреші, неподалік Букарешту.

Розуміється, нам цікаво, що саме читав наш український представник, і довідуємося, що він читав поему „Капелюх Нікіти Станеску". Цю поему він написав після своєї недавної поїздки до Сербії, де зустрів на подібній імпрезі сербського поета Радомира Андрича, в якого знаходився шанований з пієтизмом капелюх померлого поета Нікіти Станеску.

Це спілкування із Андричем і його „історичним" капелюхом спонукало нашого Василя створити поему, котра буде надрукована румунською мовою в румунському літературному журналі. Н. Станеску, про якого капелюх написав поему наш поет, витворив нову модель румунської поезії з перспективою принаймні на 100 років і був кандидатом на Нобелівську премію.

Коли питаємо В. Махна про враження із фестивалю, чуємо, що вони у нього якнайкращі. В Румунії він був одиноким представником української музи, але це не перешкоджає поширенням зв'язків з різних сторін. На його думку, участь у кожному такому міжнародному зібранні є дуже корисною та сприяє дружнім зв'язкам із літературним світом у широкому маштабі. Наприклад довідуємося, що в квітні І. Драч отримав нагороду саме імені Нікіти Станеску за переклад з румунської мови „11 Елегій".

В. Махно вдячний, що цю тижневу поїздку уможливила йому поміч НТШA в Ню-Йорку, де він тепер постійно працює. Нав'язуючи до його попередньої поїздки на подібну зустріч поетів у Сербії, поет інформує нас, що появиться збірка його поезій сербською мовою. Його вірші зібрані у 5 збірках. Багато їх були вже перекладені польською, англійською, німецькою, вірменською, російською та румунською мовами, він був учасником різних міжнародних поетичних фестивалів та письменницьких зустрічей. Ми мали нагоду побувати на недавньому поетичному вечорі в польському клюбі в Брукліні, де він читав поезії поруч польського поета Богдан Задури, та знаємо статтю про нього в польському щоденнику „Нови Дзєннік", а минулого тижня появився його есей польською мовою про Ню-Йорк у варшавському журналі „Жечпосполіта".

Василь Махно, як бачимо, є у повному творчому злеті та у постійному шуканні зв'язків з поетами-друзями різних країн. Як добре, що відкриваються перед ним широкі міжнародні шляхи, що приносять славу не лише йому, але й Україні.

О. Кузьмович

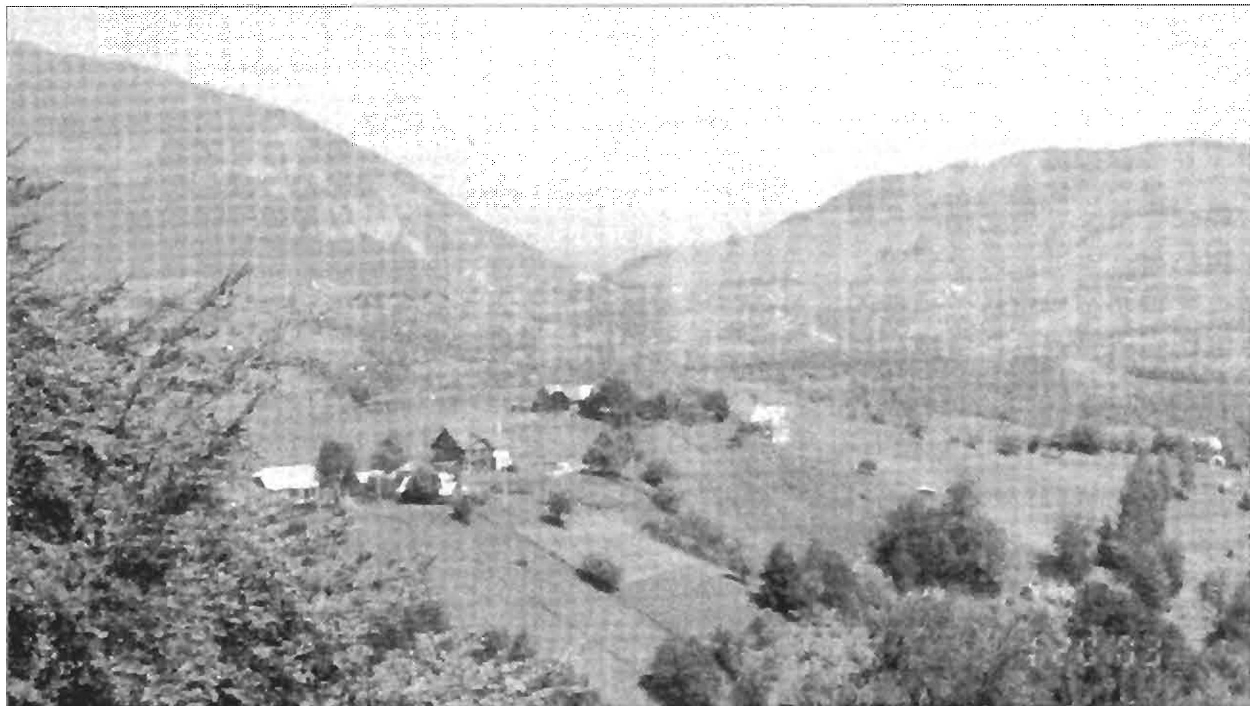
Василь Махно з поетом з Ірляндії Ґері Смитом.

Ґреґор Подлоґар (Словенія) і Бірґіта Джонедотір (Ісландія) – учасники зустрічі.

В. Махно з еспанським поетом Антоніо Порпета.

Румунський краєвид з місця зустрічі.

Капелюх Нікіти Станеску

Чорний капелюх Нікіти Станеску
нагадує чорного птаха
який вилетів з гнізда
квашеної капусти його мови
і кружляє над головами поетів.
Радомир Андрич носить цей капелюх –
наче дзбан води у пустелі –
тримаючи пташину ногу капелюха
(бо він птах) в одній руці –
а іншою розігріває прозоре тіло ракії
і поволі оповідає про середньовічні часи Сербії
Капелюх Нікіти Станеску примруживши очі –
склавши крила наче херувим –
тихо дрімає –
капелюх звик до Андричевих балачок
і тому може відпочити
фетрова тканина оперезана
чорною стрічкою жалоби
– чорна мова смерті –
поети розмовляють тією мовою –
пишуть тією мовою і по смерті стають
чорною парчею тієї мови
тому Нікіта Станеску сидить з нами у корчмі
і п'є чорне вино
але нічого нам не каже і для багатьох
він невидимий
тому дехто не знає що він поруч
бо бачуть тільки чорний фетровий капелюх
хоч кілька втаємничиних знають
що шурхіт кукурудзи
це шурхіт його херувимських крил
нічого не скаже нам вже Нікіта Станеску
його капелюх стає: то левом -
то волом – то орлом -то янголом
і нас відділяє жовта сеча осінньої кукурудзи
і чорна парча херувимського крила
і замотаний рот янгола
щось хоче нам сказати
але білим вапном повітря забризкує нам вуха
і ми тільки знаємо одне: пити чорне вино
бо нам не можна чути ті слова

Василь Махно

Нові видання

Святослав Левицький „Карби на серці"

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Нещодавно у книгарнях появився 250-сторінковий новий роман Святослава Левицького „Карби на серці „(видавництво „Нова Зоря", Івано-Франківськ, 2003 рік), який є продовженням попередньо виданих романів „Черлена" та „Серця кров". Як і в попередніх ,в ньому продовжується тема національно-визвольної боротьби на землях Галичини проти більшовицької окупації. Автор у властивій йому динамічній манері з елементами живої бойківської говірки реалістично зображує життя галицького села у нелегкі 1950 роки, коли совєтська окупаційна система, при повному мовчанні Заходу, винищувала групи вояків УПА, що надавали перевагу смерті в бою зі загарбником, а не рабству. Крім фізичного винищення цвіту України, її інтелекту, здорового селянського генофонду, національно-свідомого духовенства, більшовизм намагався знищити й духовість українського народу.

С. Левицький устами і діями своїх героїв стверджує, що, незважаючи на жорстокі репресії більшовизму, українська національна ідея продовжує жити.

Бажаючим придбати книжку треба вислати чек вартістю 15 дол. на адресу: Svyatoslav Levitsky, 1230 Beaver Run Dr., Lehighton, PA 18235-9532.

„Невмовкна пісня"

Завдяки академікові, проф. Сергієві Шнерхові (Львівська Політехніка) вивчення музичних біографій збагатилось новим виданням, під символічною назвою „Невмовкна пісня" (Львів: „ТеРус", 2001, 215 стор.). Це солідно удокументована розповідь про музикальну родину Сапрунів – священика, педагога і диригента Северина Сапруна (1897-1950) та його талановитого сина, піяніста Северина Сапруна, мол.

Редактор-упорядник книжки – Оксана Шнерх; літературний редактор – Марта Кінасевич. Це видання повертає Україні відомого в Галичині першої половини XX стол. діяча музичного та релігійного життя, організатора святкування у Львові 100-річчя з року народження М. Лисенка великим Конкурсом хорів (1942) – о. С. Сапруна. При графічному оформленні книжки використані ідеї видавництва Інституту народної творчости у Львові (1942–44), яким о. Сапрун керував.

Книжку розпочинає один із найкращих віршів Р. Купчинського, його завжди актуальна „Ода до пісні". Відтак львівський музикознавець Олександер Зелінський уводить читача у світ та переживання автора, проф. С. Шнерха, життя якого проходило з тавром „сина ворога народу", в різних адміністративних і політичних переслідуваннях і підкреслює, що „о. С. Сапрун своєю діяльністю продемонстрував одну із найхарактерніших ознак галицького культурницького життя XIX і початку XX стол. – поєднання в одній особі священика та музи – канта".

Здобувши солідну музичну освіту у Львові (Вищий музичний інститут ім. Лисенка та консерваторія) та у Відні, о. Сапрун був засновником і керівником філії Музичного інституту у Дрогобичі, диригентом тамтешнього мішаного хору „Боян", редактором, видавцем, музичним публіцистом.

Як передовий ентузіяст хорової музики, о. Сапрун полемізував (1930) із В. Барвінським – визначним композитором. Син о. Сапруна, „Северко", став відомим піяністом, писав мистецькі сольоспіви. А о. Сапрун був автором єдиної популярної української студії про життя і творчість Людвика ван Бетговена...

Книга відзначається академічною точністю викладу (понад 200 приміток та посилань). Між додатками – списки видань Інституту народної творчости, особисті спомини інших осіб, програма наукової конференції в 100-ліття від дня народження о. С. Сапруна (Дрогобич, 1997). Список використаних джерел доволі довгий, хоч не подані там періодики, як „Діло" та Новий час", де велась дискусія між о. Сапруном та В. Барвінським. Особливо цінними є 118 історичних фотографій, деякі вельми рідкісні.

Син о. Сапруна, „Северко", розпочав успішну кар'єру піяніста і заповідався на віртуоза, також засвідчив себе здібним композитором пісень. Але його тонка і надто делікатна мистецька душа не надавалася до зматеріялізованого Заходу. Після кончини батька (Париж, 1950), „Северко" помандрував до Аргентини (де якийсь час дружив із піяністом-віртуозом Тарасом Микишою), згодом переїхав до Америки, де в 1970-их роках працював у видавництві „Свобода".

С. Сапрун, мол. помер передчасно 4 травня 1977 року, проживши лише 54 роки. Вдалось відшукати місце його поховання на цвинтарі у Лингирсті (Ню-Джерзі). Хоч надгробку там немає (як і немає пам'ятника на могилі композитора П. П. Углицького в м. Клифтон, Н. Дж.), в обидвох випадках цвинтарні книги вказують місце спочинку.

Годилося б нашим землякам у США подбати про спорудження бодай скромного пам'ятника талановитому українському піяністові Северинові Сапруну, молодшому. Зацікавленим подаю координати: Проф. С. Шнерх, вул. Острозького 5/3 Львів – 10 79010 (Ukraine) або Prof. R. Sawycky, Jr, P. O. Box 424 Cranford, NJ 07016 USA.

Роман Савицький, мол.

Час розвінчати всі міти

„Великі міти імперії " – під таким заголовком вийшла в цьому році у видавництві „Афіша" у Львові 104-сторінкова книжка Омеляна Нестайка. Невелика розміром, але вагома змістом.

У короткому вступі зауважено, що книжка не спрямована проти російського народу, хоч він і не без вини. Але злочинні керманичі, політики і російські історики надто довго водять російський народ манівцями історії, засліпивши його великодержавними мітами, фальсифікувавши родовід. Російські історики, вчені і політики добре про це знали, але мовчали. Для посилення імперії було створено теорію панславізму, всеслов'янства, з метою об'єднати всіх слов'ян в одну федерацію, з Росією на чолі. Очевидно, за цим стояло прагнення російського імперіялізму захопити і Близький Схід.

І навіть тепер, після розвалу СССР Росія виправдовує свої імперські зазіхання об'єднанням „братніх слов'янських народів". Автор вважає, що українські державні мужі, політики, історики зобов'язані зустріти чергову ідеологічну аґресію Росії науково обґрунтованими арґументами і розвіяти міти про слов'янське походження росіян і про кровну спорідненість. Відповідальність за це несемо перед цілим слов'янським світом.

Автор користується матеріялами визначних українських, російських та інших істориків – таких, як М. Грушевський, „Літопис Руський", В. Ключевський, М. Погодін, С. М. Соловйов, К. Д. Кавелін, Едвард Кінан та інші.

О. Нестайко згадує про політичну доктрину письменника Олександра Солженіцина, у якій він закликає в основу нової Росії покласти „Союз слов'янських народів". І Москва це активно здійснює, вже поглинувши Білорусь, черга – за Україною.

Впродовж віків Росія винищувала і одурманювала нашу верхівку, а пізніше – більшість інтеліґенції. Обезглавлений народ не спромігся на антиросійське збройне повстання. Ідеологічне поневолення виявилося глибшим, ніж політичне. Незалежність України є виявом інстинкту, а не національної свідомости, вважає автор.

Посилаючись на цінну працю Григорія Півторака „Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов", автор нагадує, якими способами російський уряд і російська Церква знищували українську ідентичність, почавши від ліквідації автономії української Церкви та насильницького приєднання Київської Митрополії до Московського патріярхату у 1686 році. Далі – цілий ряд злочинних указів, заборон і інструкцій, спрямованих на ліквідацію українських книжок, мови.

А щодо російської мови, то відомий історик Василь Ключевський не мав сумнівів, що російська мова складалася шляхом псування давньоукраїнської. Те саме й відбувалося і з фонетикою.

Автор простежує історію общини. Це особливе явище, що не має аналогії в европейських державах. Через надання їй поліційно-судових прав, община набула характеру державної структури і стала гальмом у розвитку сільськогосподарського виробництва.

Згадується у книжці про типове для росіян явище „снохачество" – співжиття свекрів з невістками. У цій аморальній атмосфері діти виростали з порушеною психікою, що значно впливала на мораль цілих поколінь. Тож не дивно, що людоїдські заклики більшовиків знайшли розуміння у так званих „трудових масах". Більшовицька ідеологія лягла на аморальний ґрунт того народу і дала страшні плоди.

Про Церкву в Росії говориться, що вона відірвана від інших православних Церков-сестер, створила свій закритий світ, у який не допускала ніяких впливів, навіть Константинопольського патріярха. Заскорузла у неуцтві і забобонах, Російська Церква ставилася з неприхованим недовір'ям до інших православних Церков і християнських конфесій.

Дуже виразні характеристичні відміни у звичаях і обрядах українського і російського народів. Про антропологічні риси, що вирізняють росіян від українців, згадують численні західні вчені і дослідники. І саме й тому антропологія, яка таїла в собі небезпеку відкрити ці таємниці „старшого брата", була заборонена.

У статті наведено багато прикладів, які різнять український і російський народи. Книжка є цінним вкладом до історії правдивого походження росіян.

Д-р Роман Барановський

Нова марка України: „Манявський скит"

КИЇВ. – 15 серпня пошта України ввела в обіг художній поштовий бльок з двох марок „Манявський скит" і „Карпатський скит", які намалював Кость Лавро. Наклад 100 тисяч примірників. На бльоці вміщено написи: „Засновник скиту Йов Княгиницький (1611 р.)", „Манявський скит – твердиня духовности в Західній Україні", „Комплекс споруд монастиря-скиту", „Йов Кондзелевич – автор ікон Богородчанського іконостасу". Номінал кожної марки – 1.25 грн. На марках в ультрафіолетових променях світяться фраґмент храму і небо.

Впевнена рука композитора

Творчий вечір Мирослава Скорика

ДЖУВЕТ, Н.Й. – Мистецька програма, створена за оперою Мирослава Скорика „Мойсей", з участю композитора і співака-баритона Олега Чмира, відбудеться в серії концертів „Музика в Гражді" в суботу, 30 серпня. Прем'єра опери „Мойсей" відбулася в Державному театрі опери і балету ім. Соломії Крушельницької у Львові в червні 2001 року та стала важливою подією в культурному житті України. Оперою „Мойсей" відзначено 100-ліття Львівського оперного театру. Вона була також частиною святкувань того ж року в червні, під час відвідин Святішого отця Івана Павла II.

Нещодавно оперу „Мойсей" поставлено в Національному оперному театрі у Варшаві, Польща, де критики її схвально оцінили. Подаємо рецензію Йозефа Канського, що появилася 30 червня у варшавській газеті „Трибуна".

„Нелегко писати в наш час опери, – говорить 65-річний Мирослав Скорик, найвідоміший сучасний композитор України (до речі, в Польщі він відомий також цікавими хоровими творами). – Оперний твір, написаний сучасною музичною мовою, не буде співучим і видатні співаки не захочуть його виконувати. Коли ж мелодійність дає співакам вдячну можливість показати голос – на автора нападатимуть прихильники модернізму, а критики закинуть традиціоналізм. Втім, не кожен театр ризикне постановкою нових творів. Адже невідомо, чи сподобаються вони публіці".

Незважаючи на такий песимізм, Мирослав Скорик взявся за важку працю написання монументальної опери і звернувся до винятково складної філософської теми: образної постаті Мойсея – біблійного патріярха і пророка, вождя народу і його першого правозахисника.

Тема Івана Франка, що становить канву лібрето опери М. Скорика і розповідає про 40-літню мандрівку ізраїльського народу до Землі Обіцяної, є виразною вказівкою на складну і важку долю України. Кінцеві апострофи, де звучать буквально слова про Кавказ, Бескиди і Чорне море, знайшли своє відображення в музиці опери.

Вона є, до певної міри, і сучасна, і традиційна. У ній не важко відчути певні орієнталізми (що співзвучні з характером опери і місцем її дії), але одночасно відстежити характерні для українського фолклору мелодії. Однак у цьому всьому відчутна впевнена рука талановитого композитора і конструктивне поєднання цих різнорідних елементів у єдине ціле.

До кращих епізодів опери з впевненістю належать величні партії хору і експресивно насичені великі монологи головного героя. Можливо, менш винахідливою є балетна музика (оргіястичні танці довкола Золотого тільця наприкінці першої дії).

Прем'єра „Мойсея" М. Скорика була підготовлена два роки тому до 100-річчя Львівської оперної сцени і одночасно для відзначення візити Папи Івана Павла II в Україну: може, тому й отримала спеціяльне його благословення і також (річ безпрецендентна) значну фінансову підтримку Ватикану, без чого це й захід, що стало видатною подією в артистичному житті сучасного Львова, малоймовірно чи відбувся б.

Зі сцени варшавського Великого театру народної опери зі щирим захопленням ми слухали гарне звучання хорів і дитячого ансамблю, а також добре звучання оркестри Львівського державного театру опери і балету ім. Соломії Крушельницької під керівництвом Михайла Дутчака. Широко розвинену партію головного героя успішно створив обдарований вартісним басовим голосом Олександер Громиш, відтворивши виразну сценічну постать. У складі інших солістів чудово виділявся прекрасний баритон Ігор Кушплєр у ролі Поета, а також Олег Лихач (Єгошуа) і Наталія Свобода в партії Йохаведи, ніби „мати" Мойсея.

Справжню сценічну цілісність здійснив польський режисер Збіґнєв Хжановський, що працює у Львові, який намагався в міру своїх можливостей на тлі простих декорацій Тадея і Михайла Риндзаків оживити до певної міри скупу сценічну дієвість твору, що наближається до сучасної ораторії. Цей твір, що має глибокий хвилюючий зміст, справляє сильне враження, а його презентація Львівським театром опери і балету стала дуже цікавою з багатьох поглядів мистецькою подією.

Йозеф Канський

Гражда є інтегральною частиною Українського культурного центру, збудованого біля Української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Кетскільських горах, при дорозі 23А, п'ять миль на захід від містечка Гантер, Н.Й. і дві милі на схід від містечка Лексінґтон. Концерт, що є частиною серії літніх концертів програми Музичного і мистецького центру повіту Ґрін, почнеться у год. 8:00 вечора. Квитки (15 дол. для загальної публіки та 12 дол. для членів) можна набути при вступі.

Програму концертів і докладні інформації про доїзд можна отримати на інтернеті: musicandartgc.brama.com або телефонуючи на число (518) 263-4335.

Вишивки Дрогобиччини залишаться назавжди

Ще в травні 1994 року на сторінках „Свободи" було вміщено репортаж про Мирославу Кот та її мистецтво вишивкарства, особливо взірців з Дрогобиччини. Вже в тому часі мисткиня у розмові згадувала про те, що готує матеріяли до альбому „Вишивка Дрогобиччини: традиції і сучасність". Тепер з великою приємністю можна вітати вислід її кропіткої праці.

Перед нами – альбом у прегарному технічному виконанні, з численними кольоровими ілюстраціями, в твердій обкладинці, з докладним вступом пера самої М. Кот, який на кінці видання повторюється англійською мовою, чим робить це видання корисним і для вишивкарок українського походження, котрі мають труднощі у спілкуванні українською мовою.

Численні кольорові візерунки переплетені світлинами одягу Дрогобиччини, що робить альбом особливо цікавим та гарним.

Авторка та ентузіястка вишивки пише у своєму вступі, що „незрадлива любов до вишивального мистецтва" тримає її у своїх руках так довго, як довго вона працює на педагогічній ниві, а саме – 50 років.

Вивчаючи вишивку Дрогобиччини, вона переконалася в її особливій ролі у мистецтві традиційного народного моделювання і тому намагається „зробити все можливе, аби не забулися давні вишивки Дрогобиччини".

Це авторці вдалося, і її книжка залишиться назавжди незнищимим доказом високого народного мистецтва цієї частини західньої України.

Радимо гаряче цю книжку не лише тим, що вишивають, але усім, що цінують народне мистецтво України. Книжку можна замовити за 30 дол. (з пересилкою) у сина авторки за адресою: Jaroslaw Kot, 338 S. Rawling Rd., Palatine, IL 60074-6402.

О. К.

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Олекса Гай-Головко. *„Смертельною дорогою".* Це третій том автобіографічної повісти відомого українського письменника з Канади, талановитого поета і прозаїка, відомого публіциста, в якому він розповідає про перипетії власного життя від 1935 року до наших днів. Він дивом уник страти в німецькій в'язниці, а потім вирвався з лабет енкаведистів. Мемуари письменника читаються з великою цікавістю. На їх сторінках читач зустрінеться з такими відомими особистостями, як Олег Ольжич, Юрій Стефаник, Митрополит Андрей Шептицький, Іван Микитенко, Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) та інші. Книга розрахована на широке коло читачів.Видавництво „Джура" Тернопіль, 2001 рік.

„Скоропадський" і „Майдан св. Софії", поеми. Події першого твору переносять нас у 20-ті роки XX ст., події другої – в недавнє минуле, коли на Софійському майдані відбувалися драматичні похорони Патріярха Володимира. Книга розрахована на широке коло читачів. Видавництво „Тайп" Тернопіль, 1999 рік.

„Сурмач", поетичні твори (1997-2001). Основу цієї збірки склали вірші поета, написані впродовж останніх років, і велика ліро-епічна поема *„Поділля",* що переносить нас у складні часи кривавих визвольних змагань за волю України. Для художнього стилю поета властиві образність вислову, глибина філософських узагальнень, небуденність почутів. Не цурається поет й гострої іронії та дошкульної сатири. Книга для широкого кола читачів. Видавництво „Тайп" Тернопіль, 2002 рік.

„Поетичні твори", том третій (1978-1997). Переклади поетичних творів канадських англомовних поетів. Редактор – Петро Сорока, член Спілки письменників України. Книга розрахована на широке коло читачів. Видавництво „Тайп" Тернопіль, 1998 рік.

„Творчість Олекси Гай-Головка" У книзі зібрано праці професорсько-викладацького складу, студентів-філологів, студентів початкових кляс та вчителів, присвячені творчості згаданого письменника. Редактор і рецензант – Петро Сорока. Книга розрахована на широке коло читачів. Видавництво „Тайп" Тернопіль, 1999 рік.

„Творчість Олекси Гай-Головка", збірник другий. Збірник засвідчує широкий тематичний спектр творчости О. Гай-Головка. Книга розрахована на вчителів, студентів і широке коло читачів. Редактор – Петро Сорока. Видавництво „Тайп" Тернопіль, 2003 рік.

Петро Сорока. *„Літературно-творчий шлях Олекси Гай-Головка".* У монографії досліджується життєвий і творчий шлях відомого українського поета і прозаїка з Канади. Книга розрахована на студентів, викладачів вищих навчальних закладів, учителів і широке поле читачів. Видавництво „Андерґравнд" Тернопіль, 1997 рік.

Дмитро Яременко. *„З Томаківки до Америки. Розповідь про моє життя".* Безпосередня, невимушена розповідь автора про свої нелегкі життєві шляхи відтворює важку історію усього українського народу і тієї його частини, яка не з власної волі опинилася на чужині. Книжка для широкого кола читачів. Видавництво „Стефанус", Черкаси, 2003 рік.

ПОДОРОЖІ

Старокостянтинів: слава минулого

Червневого дня я приїхав приміським потягом з Шепетівки до Старокостянтинова. Дорогою, на відміну від західньої Волині, в очі впадала запущеність полів, на яких, замість пшениць, росли великі бур'яни. Бідніші тут села, незабруковані і розбиті сільські дороги, скрізь панує дух перевтоми й байдужости, ностальгія за „реальним соціялізмом", коли хліб і ковбаса були дешевші.

Іду вулицями міста від залізничної станції і оглядаю сучасний Старокостянтинів з його військовими казармами, занехаяними будинками біля них. У величезному військовому містечку проживають переважно росіяни, які вирішили після розпаду війська СССР залишитись в Україні. За огорожею містечка видніється церква, яка належить до УПЦ Московського патріярхату. Богослужіння відбуваються тут лише у виняткових випадках, на Великдень і Різдво, але й тоді приходить незначна кількість вірних, бо переважно всі колишні військові та їхні сім'ї залишаються атеїстами пострадянського взірця. За комуністичного режиму храм цей використовувався як солдатський клюб.

Ближче до центру міста стоять відреставрований монастир і костел ордену капуцинів. Усе тут сяє новизною, над воротями висить український прапор. На більшості урядових будинках прапори відсутні, зате в центрі міста стоїть пам'ятник Леніну.

Берегом річки Ікополі прямую до її впадіння в Случ, де видніються руїни замку князів Острозьких. Місто Старокостянтинів розташоване при впадині річки Ікопоть в Случ. Його будівництво розпочалось на місці села Колишинців, яке князь Костянтин Острозький у березні 1561 року купив у землевласника Василя Лабунського. Де Ікопоть і Случ зливають свої води, був захисний водний простір з півночі, сходу і півдня. Замок і місто біля нього були обнесені високими земляними валами. При в'їзді в замок і місто вибудувано в земляних валах муровані двоповерхові сторожові вежі, в нижніх поверхах яких були брами, а перед ними – в'їзні мости.

Князівський палац мав в нижньому поверсі склади зброї, боєприпасів, харчових запасів для довготривалої оборони. Палац був поєднаний підземним ходом з оборонною вежею на березі Случі, південніше замку.

В замковій церкві св. Троїці молився сам князь-засновник. Опріч замкової в місті була густа мережа храмів, пов'язаних з ім'ям князя Констянтина Острозького, який був ревним захисником українського православ'я. Він заснував тут друкування Богослужбових книг.

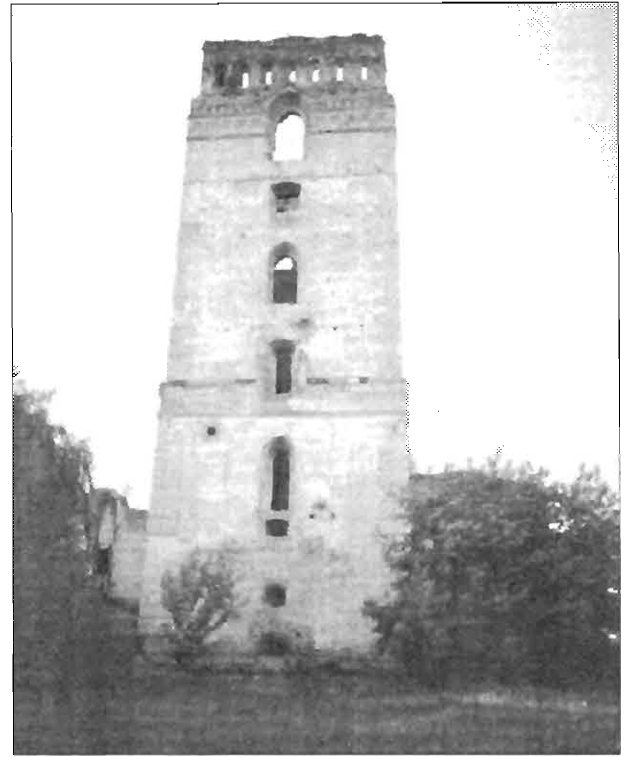
Поруч князівського палацу стояв великий дерев'яний будинок з чималим числом кімнат, кухнею, всім необхідним для розміщення тут друкарні і проживання та праці друкарів. Історія не зберегла нам видань цієї друкарні, проте є ряд документів, що засвідчують наявність академії і друкарні в Старокостянтинові. В рукописній Кормчій, що зберігається в бібліотеці Львівського університету, є приписка: „Року Божого 1599 грудня 5 списана Петром Станіславовичем Яневським, в Богоспасенному граді Константинові, в академії Константинівській дидискалу смиренному Антонію Єзифовичу, а при державі княжати Василія Острозького". Очевидно, якийсь час в місті діяла філія Острозької академії або ж просто братська школа при храмах за скороченою її програмою.

За дорученням князя К. Острозького заснував друкарню в місті Іван Федоров зі своїм учнем Гринем Івановичем. За борги друкарня перейшла до православних друкарів Сеньки Коруньки та його пасинка Сачка Сідляра. 24 лютого 1588 року ці друкарі зробили спробу продати друкарню виленському друкареві Кузьмі Мамоничеві, про що склали акт. З нього випливає, без сумніву, що українська православна друкарня в Старокостянтинові існувала вже до 1588 року. Друкарня в Старокостятинові, заснована князем К. Острозьким, та її видавнича діяльність є ще однією сторінкою в історії українського православного книгодрукування на історичній Волині, свідченням його розквіту.

У 1608 році, після смерти засновника, місто і замок дісталися синові Іванові (Янушу), який став ревним католиком, зрікся духовної спадщини свого батька, 1612 року заснував монастир домініканців недалеко від замку над річкою Случ. Назва річки Случ походить від слова „лучити". Це права притока Горині, що витікає з джерел біля села Чугель недалеко Староконстянтинова, а впадає, подолавши 420 км, біля села Велюнь на Дубровеччині. Найбільша з її приток – Ікопоть – зливається з нею біля Старокостянтинова. Костел примикав до сторожової чотирикутної вежі з XVI ст. з чисельними вікнами-амбразурами, товщина стін якої сягає трьох метрів. Пізніше, під час володіння містом, князь Януш Сангушко вибудував 1754 року ще один костел та монастир капуцинів.

Після Острозьких місто переходило до окатоличених і ополячених князів Заславських, Сангушків, Чорторийських, Любомирських, а після 1800 року княжна Ізабела Любомирська віддала його на посаг своїй дочці Констанції, що була одружена з коронним гетьманом Северином Ржевуським. Гетьман називав себе отаманом Ревухою і в своєму маєтку оточив себе козаками в жупанах, розмовляв виключно українською мовою, влаштовував і сам брав участь в козацьких забавах. Московська влада косо дивилась на отамана-графа, який до того ще й писав свої твори на „малоруськом наречії", тобто українською мовою. Його єдиний син Лев в усьому наслідував свого батька і після загадкової смерти отамана-графа під час польського повстання 1831 року, залишив Волинь і перебрався до Галичини.

На початку XIX століття московське військо розграбувало храми, навіть домовини розбили вояки в пошуках цінностей. У місті тоді проживало 17.5 тис. осіб – 11 тис. євреїв, 5.8 тис. українців, а також росіяни, поляки, німці.

Оборонна вежа (XVI ст.)

Тепер у місті триває реставрація палацу, якій, щоправда, не видно кінця, лише домовий храм св. Троїці відреставровано – завдяки старанням о. настоятеля Степана Капустинського та парафіян. Священик – випускник Тернопільської духовної семінарії УПЦ КП 1998 року. Він розповів, що в церкві і палаці князів Острозьких були майстерні, автошкола, які довели храм і палац до цілковитої руїни.

Вирушаю до колишньої сторожової вежі, яка височить над одноповерховими будиночками на березі Случі. Вона належить районному відділенню міліції. У мене вимагають документи і нагадують, що фотографувати тут не можна. Про „пильну охорону" колишньої сторожової вежі свідчать дірки на стіні від викраденої чавунної „охоронної" таблиці.

Церква Різдва Пресвятої Богородиці за річкою Ікопоть належить до Московського патріярхату, тому тут панує дух ненависти до української мови і Церкви. Настоятель о. Василь Гринюк українську мову вважає „неканонічною і не благодатною".

Поруч з церквою Різдва Пресвятої Богородиці є невеличка каплиця-пам'ятник засновнику міста, коротенькі фрагменти його історії виписані на її стінах зсередини. Там же – бронзове погруддя князя К. Острозького.

Продовжую оглядати місто. В 1991 року тут проживало 34.8 тис. жителів. Обшарпані будинки, потовчені хідники свідчать про занепад і поступову руйнацію. Зате на околиці, на Заслуччі, виріс величезний масив віл і палаців місцевих багатіїв, яким переважно байдуже наше минуле, наші понищені, звандалізовані храми.

Володимир Рожко

Замок князів Острозьких

Замкова церква і дзвіниця

СПОРТ

Футбол

Три українські команди беруть участь у змаганнях кращих команд Европи. Подаємо висліди трьох серпневих зустрічей.

Київське „Динамо" у першій грі третього кваліфікаційного кола Ліґи чемпіонів Европи виявилося сильнішим від загребського „Динамо" і перемогло з рахунком 3:1. Белькевич, виконуючи карний, подав м'яч до воріт, де його забив Федоров – 1:0. Співавтором другого ґолю знову став капітан „Динамо" Белькевич, який на 38-ій хвилині увійшов на карний майданчик і віддав м'яч хорватові Леко, який потужним ударом з 12 метрів забив його у ближній кут воріт своїх колишніх одноклюбників – 2:0. На 41-ій хвилині Кранчар, перебуваючи біля воріт киян, з розвороту б'є і рахунок стає – 2:1. В другій половині гри Гусєв встановив остаточний рахунок гри – 3:1 на користь „Динамо". Друга гра з хорватським „Динамо" – за два тижні.

12 серпня з України було вигнано 73 вболівальники хорватського футбольного клюбу „Динамо", які прибули до Києва, щоб підтримати свою команду в грі Ліґи чемпіонів проти київського „Динамо". Приводом стала бійка, що сталася вночі на Хрещатику між охороною піцерії „Уно-Піца" та групою хорватів. Того ж дня їх, в тому ж автобусі, яким вони прибули до України, було передано міліції для подальшого супроводження в напрямку кордону України (м. Чоп).

* * *

В Донецьку змагання третього кваліфікаційного кола Ліґи чемпіонів між донецьким „Шахтарем" та московським „Локомотивом" закінчилися перемогою „Шахтаря" – 1:0. Ґоль з карного забив Вукіч. На 55-ій хвилині гри Вукіч, обігравши двох захисників, прострілював м'яч на Бєліка, якого притримував Пашинін, гравець „Шахтаря" впав, і суддя вказав на 11-метрову позначку. Вукіч був точний. В останніх хвилинах гри футболісти „Шахтаря" вчинили справжній штурм воріт „Локомотива", але забити ще один м'яч їм не вдалося. А от гості догравали вдесятеро, бо за другу „жовту картку" був вилучений Пашинін.

Тренер „Шахтаря" Бернд Шустер, який оступився у Тирасполі, а в п'ятьох стартових зустрічах української першости неодмінно домагався перемог, на пресовій конференції заявив: „Наша мета – перемога з будь-яким рахунком. Щоб остаточно здолати росіян, необхідно грати набагато краще, ніж з молдаванами".

* * *

Дніпропетровський „Дніпро" у грі кваліфікаційного кола Чаші УЕФА проти „Вадуцу" з Ліхтенштайну лише на 89-ій хвилині зумів забити переможний ґоль – 1:0. „Вадуц" виступає у другому дивізіоні чемпіонату Швайцарії, де у минулому чемпіонаті фінішував на 4-му місці.

У перших змаганнях за Чашу УЕФА інші клюби з колишнього СССР виступили невдало. Лише московський „Торпедо" переміг клюб „Доманьяно" з Сан-Маріно – 5:0.

Півзахисник „Динамо" (Київ) Діого Рінкон (ліворуч) у стрибку бореться за м'яч із гравцем загребського „Динамо" (Хорватія) на стадіоні ім. В. Лобановського в Києві 12 серпня 2003р.

Фото УНІАН

* * *

Футбольна команда 3-го окремого інженерного батальйону Збройних Сил України 17 серпня здобула бронзові нагороди першости Тимчасових сил ООН у Ліванi. У змаганнях за третє місце українським військовикам протистояла команда французького миротворчого контингенту. Українці виграли у серії карних з рахунком 4:2.

Гра для українців була важкою: напередодні вони пізно ввечері зіграли півфінальний поєдинок проти команди ґанійського контингенту, а о 7-ій ранку наступного дня, подолавши 40 гірських кілометрів до стадіону, знову почали гру. Першість здобули футболісти Ґани.

Бокс

Запланований на 6 грудня бій-реванш Віталія Кличка проти Ленокса Льюїса не відбудеться. Адвокат англійського боксера заявив, що його підопічний не вважає себе готовим до нової зустрічі з українцем. Раніше однією з причин відмови Льюїс називав можливість повторного заподіяння травми Кличкові. Пізніше Льюїс зазначав, що збирається зустрітися на рингу з Віталієм Кличком, якщо цей поєдинок так хочуть побачити глядачі, але бій з українцем стане, швидше за все, останнім у його професійній кар'єрі.

Нинішня заява є принаймні дивною, і єдиний зрозумілий її мотив – це те, що Льюїс у бою з Кличком перебував у не найкращій формі – про це свідчила і його вага, яка була найбільшою за останній час. Тож відмова від проведення бою у грудні зайвий раз говорить про те, що Льюїс розцінює Віталія Кличка як гідного суперника, який може відібрати у нього чемпіонський пояс, а на пенсію йти переможеним у пляни Ленокса не входить. Серед імовірних противників В. Кличка тепер називають Кріса Берда, який уже один раз переміг Віталія, а також Хасіна Рахмана, якому підкорився сам чемпіон світу Л. Льюїс.

* * *

Український боксер-професіонал Володимир Кличко завершує підготування до бою з арґентинцем Фабіо Молі, що має відбутися 30 серпня у Мюнхені. В. Кличко вбачає у своєму бої з Ф. Молі останній шанс втриматися у світовому колі боксерів-важковаговиків. 26-річний український боксер зазнав у березні поразки від південноафриканця К. Сандерса і втратив чемпіонський пояс. „Ця поразка була для мене самовипробуванням, я переконаний, що тепер перемога видаватиметься мені значно солодшою", –сказав В. Кличко.

Легка атлетика

Український штовхальник кулі Юрій Білоног 19 серпня став переможцем турніру Ґран-прі у Гельсінкі. Переможний результат Ю. Білонога – 21.09 метра.

Відзначився на традиційному маратоні „Running Tour" в італійському місті Арко українець Василь Матвійчук, який посів друге місце. Відстань маратону – 10 км.

Теніс

Українка Тетяна Перебийніс 19 серпня вдало стартувала на престижному турнірі серії „WTA" в американському Ню-Гейвені. У першому колі одиночного розряду українка перемогла місцеву тенісистку Ешлі Гарклеровд – 6:1, 7:6. У парному розряді українсько-хорватський дует Перебийніс-Талая став учасником другого кола.

17 серпня на треку стадіону СКА у Львові відбулись змагання заключного етапу Чемпіонату України 2003 року зі спідвею. Чемпіон України в особистому заліку Олександер Лятосінський з львівського клюбу „СКА-спідвей" (на фото – у центрі) переміг в усіх заїздах. Олександер – син відомого у минулому гонщика, багаторазового чемпіона СССР Сергія Лятосінського. За дитячу команду Львова виступає син нинішнього чемпіона – Сашко.

Фото УНІАН

Стрільба з лука

Чоловіча збірна України здобула бронзові нагороди 18 серпня під час змагань Передолімпійського тижня зі стрільби з лука, який відбувся в Атенах.

У півфіналі українська команда, за яку виступали харків'яни Олександер Сердюк і Віктор Рубан та киянин Ігор Пархоменко, поступилася італійцям, а у змаганнях за третє місце перемогла Австралію. Головний тренер збірної, Віктор Сидорук.

В особистому заліку найвище піднявся Олександер Сердюк, якого в чвертьфіналі зупинив лише майбутній переможець, чемпіон світу Ім Донг-Х'юн з Південної Кореї. І. Пархоменко посів 13-те місце, а В. Рубан – 28-ме. У змаганні жінок львів'янка Катерина Палеха в 1/8 фіналу програла росіянці Галитовській – 12-те місце, Олена Садовнича (Київ) – 36-та, Юлія Лобжанідзе (Львів) – 52-га.

Жіноча збірна України в 1/8 несподівано поступилася в перестрілці американкам – 13-те місце. Нагороди здобули українки Марія Стаднік, Христина Сніпко, Олександра Бавдик, Яна Стаднік, Юля Левчук. А перемоги в Атенах у всіх чотирьох видах програми дісталися корейським лучникам.

Вільна боротьба

На чемпіонаті Европи серед кадетів, який закінчився 18 серпня в еспанській Севільї, українські дівчата вибороли 5 медалей.

Гімнастика

На чемпіонаті світу зі спортивної гімнастики, що розпочався 17 серпня в американському місті Анагаймі, пройшли кваліфікаційні змагання. Чоловіча збірна України ввійшла до фіналу командних змагань, посівши 8-ме місце. У кваліфікації до фіналу у багатоборстві серед 24 кращих є два українці: Роман Зозуля та Руслан Мезенцев. Жіноча збірна України, посівши у кваліфікації четверте місце, теж вийшла до фіналу. В останній момент українки потіснили на 5-ту позицію команду Росії. Вийшли до фінального кола чемпіонату в абсолютній першості й дві українки – Ірина Яроцька та Аліна Козіч.

Наступного тижня на чемпіонаті буде розіграно перший комплект нагород у командних змаганнях чоловіків, де серед восьми команд представлена збірна України.

гурт „**ГАЛИЧАНИ**"

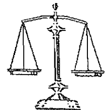

Граємо:
концерти,
забави,
весілля.

Забезпечуємо
озвучення
фестивальних
концертів.

Звертатись в студію „**HALL SOUND**" до Віктора Сидіра **(718) 996-0777 (917) 327-8098**

АДВОКАТ
ЯРОСЛАВ КУЗЕМЧАК

КОМПЕНСАЦІЇ І ВИМОГИ В НАСЛІДОК АВАРІЙ

- ✔ на роботі
- ✔ автомобільних
- ✔ в публічних місцях
- ✔ лікарських помилок

Перша консультація безплатна
Оплату беремо лише після виграші процесу про відшкодування

А ТАКОЖ:

- ВОДІННЯ під впливом алькоголю
- КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ нерухомостей
- ПРОЦЕСИ цивільні і кримінальні
- ШТРАФИ
- РОЗВОДИ
- ЗАГАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

WELT & DAVID
1373 Broad St., Clifton, NJ 07013
(973) 773-9800

Dunwoodie Travel Bureau Ltd.
800-550-4334 914-969-4200
771-A Yonkers Ave., Yonkers, NY 10704
Fax: 914-969-2108
e-mail: dunwoodtvi@aol.com

УВАГА! ЗНИЖЕНІ ЦІНИ!

АероСвіт Авіялінії (з Нью-Йорку)

	Київ	Львів (І інші міста в Україні)	Москва і Варшава
7/29, 8/5, 8/12	$800	$840	$800
8/17 – 8/31	$680	$770	$680
9/1 –10/31	$510	$600	$510

Лет (з Нью-Йорку)

	Київ	Львів (І інші міста в Україні)
До 9/7	$845	$885
9/8 –10/31	$590	$630

Наша фірма під час 35 років обслужила тисячі вдоволених клієнтів у найбільш складних подорожах по цілому світі. Пропонуємо слідуючі послуги: квитки на всі летунські лінії, круїзи, готелі, поїзди, авто-рентування, відпочинкові курорти. Ми радо допоможено в туристиних послугах в Україну та східню Европу включно з візами, паспортами та запрошеннями. Чекаємо на ваші дзвінки:
800-550-4334 або 914-969-4200

МЕХАНІКА
АВТОБУСІВ-ГРУЗОВИКІВ

Foley, Inc., один з передових ділерів „Caterpillar" машин потребує механіка для їхнього „On Highway Engine Division". Прилучіться до нашого зростаючого відділу обслуги автобусів-грузовиків.
Кандидат мусить вміти аналізувати електричні-електронічні проблеми, „HVAC"аналізи і направу та направу „Diesel" моторів.
Пропонуємо добру платню. Просимо зголошуватися особисто, від понеділка до п'ятниці:

від 8 ранку до 5 по пол.

FOLEY, INCORPORATED,
855 Centennial Ave, Piscataway, NJ 08855
або вислати резюме на
факс (732) 457-9744

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey

виконує друкарські роботи:

- **книжки** (в твердій і м'якій оправах)
- **журнали** (з експедицією, або без)
- **канцелярійні друки**
- **весільні запрошення** (в укр. і анг. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 30-літнім досвідом!

973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail: computopr@aol.com

• НА ПРОДАЖ •

Продається квартира у Львові, біля Політехніки – шість кімнат, капітально перебудована, модерна квартира розміром 270 кв. м. Дзвонити:
в Україні – 011-380-44-491-5133;
в США – 248-828-0296

• ПРАЦЯ •

Потрібна українка до загальної домашньої праці з проживанням.
Тел.: (703) 239-0259 веч.
(703) 279-3530 вдень

Потрібна українка до праці по догляду за дітьми (11 і 8 р.) у Парсиппані, Н. Дж. (без проживання).
Тел.:**(973) 644-0941**

Потрібна жінка до праці по догляду за дитиною (2 місяці) 6 днів на тиждень.
Тел.: (973) 777-0886 Мая

Понад 30,000 читачів тижнево дивиться на рекламні!
ОГОЛОШУЙТЕСЯ! ЦЕ ПРАЦЮЄ!

ALBATROSS TRAVEL, Inc.

Ціни від 8 вересня до 31 жовтня 2003 р.

- Квитки на місцеві і міжнародні літаки;
- вакації в Мексику, на Караїбах і Гаваях;
- подорожі на люксусових кораблях;
- пересилку грошей через „**WESTERN UNION**"
- квитки на літаки з **НЬЮ-ЙОРКУ до:**

ЛЬВОВА	**620 дол. + податок**	**(в обидві сторони)**
	425 дол. + податок	**(в одну сторону)**
РИГИ / ВІЛЬНЮСА	**530 дол. + податок**	**(в обидві сторони)**
	380 дол. + податок	**(в одну сторону)**

МІНСЬКА, СОФІЇ, ТАЛІНА, ВІЛЬНА, КИЄВА, СТ. ПЕТЕРБУРГУ, МОСКВИ
580 дол. + податок(в обидві сторони)
405 дол. + податок (в одну сторону)

74 Nassau Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel.: (718) 383-7211 • (718) 383-0083
Fax: (718) 349-1767 • Free tel.: 1-800-603-7973
http://www.albatravel.com e-mail:albatravel@aol.com

ПАЧКИ В УКРАЇНУ
DNIPRO CO.

В наших крамницях можна придбати авіяквитки в Україну та з України, зробити візи до України.
До вибору 99 взірців хусток!
Телефонні картки: 100 хв. розмови із Україною за $10.

NEWARK, NJ	**CLIFTON, NJ**	**PHILADELPHIA**
688 Sanford Ave	565 Clifton Ave	1801 Cottman Ave
Тел.: (973) 373-8783	Tel.: (973) 916-1543	Tel.: (215) 728-6040
(888) 336-4776		

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ **„Свобода"** ❑ **„The Ukrainian Weekly"**

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

"СВОБОДА" запрошує до праці продавців реклями

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи реклямні оголошення та передплатників для „Свободи", а також продавати газету у Вашій місцевості, отримуючи при тому винагороду. За детальними інформаціями просимо звертатися
до Марійки Осціславської на
тел.: **(973) 292-9800, дод. 3040**

Oblast Memorials
845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ
~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ
НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРИТИ ВАШ ПРОЄКТ.

У 40-ий ДЕНЬ МОГО ВІДХОДУ
до ВІЧНОСТИ

згадайте мене
в своїх молитвах!

**Надія з Которовичів
Гальчевська-Дидинська**

У глибокому смутку ділюся сумною вісткою, що з волі Всевишнього в понеділок, 18 серпня 2003 р. по довгій недузі на 75-му році життя, відійшов у вічність мій дорогий
МУЖ

бл. п.

д-р ВАСИЛЬ КАЛИНОВИЧ

член НТШ, Середовища УГВР, УСК та інших громадських установ.

Горем прибита:

дружина – КАЛИНА, товаришка зі шкільних літ.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в п'ятницю, 22-го серпня 2003 р. о год. 12-ій дня на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо, що 19 серпня 2003 р. відійшов у вічність у Блумфілді, Н. Дж. на 78 році життя, наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, ВУЙКО і КУЗИН

бл. п.

д-р мед.

РОМАН КИСІЛЕВСЬКИЙ

нар. 21 листопада 1924 р у Станиславові (Івано-Франківську), Україна.

Довголітній член управи Українського Лікарського Товариства в Америці.

Відвідини: п'ятниця, 22 серпня 2003 р. від год. 2 до 4 по пол., і від год. 7 до 9 веч. в похоронному заведенні Levandoski Funeral Home, 44 Bay Ave., Bloomfield, NJ.

ПАНАХИДА: п'ятниця, 22 серпня 2003 р.о год. 7:30 веч в цьому ж заведенні.

ПОХОРОН: субота, 23 серпня год. 10:00 ранку в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя, 719 Sanford Ave., Newark, NJ., а відтак на цвинтарі Glendale Cemetery, Hoover Ave., Bloomfield, NJ.

Прибиті горем:

дружина	– МАРІЯ
дочки	– ЛЯРИСА ЛОВЕРМІ з мужем ХРИСТОФЕРОМ і донями ХРИСТИНКОЮ і ДІЯНОЮ
	– РУТА ФІОРІНО з мужем ДІНОМ і синами ДАРІЯНОМ, МАКСЬОМ і ЛУКОЮ
син	– ПАВЛО
брат	– ЮРІЙ з дружиною ОЛЕНОЮ
братанка	– АННА ОРТИНСЬКА з мужем ЮРІЄМ РИБАКОМ і дітьми ЛЯРИСОЮ і АДРІЯНОМ
сестра	– ЛЕСЯ з мужем ВОЛОДИМИРОМ КОСИКОМ
сестрінки	– ВІРЛЯНА ТКАЧ
	– БОРИС ТКАЧ з дружиною ЗЕНЕЮ і сином ЛЕСЕМ
	– АНДРІЙ ТКАЧ з дружиною ОЛЕНКОЮ і сином СЕВАСТІЯНОМ
	– ЗОРЯНА СЬОКАЛО з мужем ПЕТРОМ та дітьми МЕЛАСЕЮ і МИКОЛКОЮ
кузини	– ТАЇСА БОГДАНСЬКА, МАРІЙКА ГОЛІНАТА, МИКОЛА ГОЛІНАТИЙ з родиною, БОГДАН ЯКИМОВСЬКИЙ з родиною, ВОЛОДИМИРА ПРОКОПЕЦЬ з родиною, ГАЛЯ КОТИС з родиною

та ближча і дальша родина.

Вічна Йому пам'ять!

**За мову і зміст посмертних оголошень
і подяк редакція не відповідає**

В ШОСТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
смерти нашої найдорожчої і незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБУНІ і ПРАБАБУНІ

бл. п.

ОЛЬГИ МИРОСЛАВИ КОВАЛЬЧУК

будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
в неділю, 7 вересня 2003 р.
в українських католицьких церквах:

Успення Пресвятої Богородиці в Маямі, Фльорида;
в монастирі оо. Василіян у Торонто, Канада;
в церкві св. Архистратига Михаїла, Дженкінтавн, Пенсильванія;
в церкві св. Великомучениці Теклі в Бродах, Україна.

Про молитви за спокій душі Покійної просить муж МИХАЙЛО і родина.
Для вшанування пам'яті моєї Дружини жертвую:

1,000 дол. на Український Католицький університет у Львові;
500 дол. на стипендійний фонд при СУА;
100 дол. на пресовий фонд „Патріярхату".

МИХАЙЛО КОВАЛЬЧУК

ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ
(УГВР)
ділиться сумною вісткою з членами і українською громадою, що18 серпня 2003 р. після довгої недуги, на 75-му році життя, відійшов у вічність

бл. п.

д-р ВАСИЛЬ КАЛИНОВИЧ

громадський і політичний діяч, довголітній член Президії Середовища УГВР, член управи НТШ, УСКу та інших громадських установ.

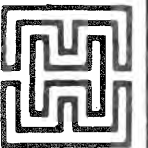
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в п'ятницю, 22-го серпня 2003 р. о год. 12-ій дня на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині, КАЛИНІ, товаришці зі шкільних літ
складаємо щирі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА
в АМЕРИЦІ
ділиться сумною вісткою,
що 18 серпня 2003 р. відійшов
із цього світу

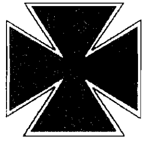
бл. п.

д-р ВАСИЛЬ КАЛИНОВИЧ

довголітній та відданий член Управи НТШ,
професор політологічних наук

Дружині Покійного
висловлюємо щире співчуття

УПРАВА НТШ

Ділимося з побратимами і прихильниками кол. вояків 1 УД УНА сумною вісткою, що дня 16 липня 2003 р. в Обері-Місіонес (Аргентина) відійшов у вічність наш незабутній побратим, засновник і головний редактор сатиричного журналу „Оса“ (Белларія-Ріміні, Італія 1945-1947, Лондон, Англія 1948) іконописець, мистець-маляр і графік (учень Павла Ковжуна).

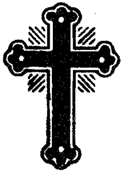
бл. п.
булавний
ВОЛОДИМИР КАПЛУН

нар. 1 жовтня 1912 р. в селі Криве пов. Радехів.

Останні 36 років Покійний жив і працював розмальовуючи церкви та поодинокі ікони в монастирі оо. Василіян в Обері-Місіонес (Аргентина).

Пам'ять про цього чесного вояка 1 Української Дивізії УНА, (в останні тижні війни важко раненого) видатного „Рімінця“, знаменитого, надзвичайно працьовитого мистця, невтомного та жертвенного діяча української культури і прекрасну добру людину буде з нами назавжди.

СПІВРОБІТНИКИ РЕДАКЦІЇ ЖУРНАЛУ „ОСА“ та ТИСЯЧІ „РІМІНЦІВ“, ЩИРИХ ДРУЗІВ ПОКІЙНОГО РЕДАКТОРА.

Ділимося сумною вісткою, що з волі Всевишнього 17 серпня 2003 р. відійшла у вічність по довгій недузі, моя найдорожча ДРУЖИНА

бл. п.
ОЛЬГА ПАРУБЧАК
з дому КОЛОДІЙ

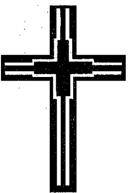
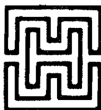
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 20 серпня 2003 р. з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку на цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишені в смутку:

муж – СТЕПАН

ближча і дальша родина в Америці, Канаді і Україні.

Вічна Її пам'ять!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ ділиться сумною вісткою, що 11 серпня 2003 р. відійшов з цього світу наш ПОЧЕСНИЙ та ДІЙСНИЙ ЧЛЕН

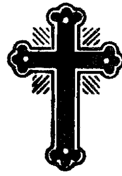
бл. п.
доктор права
ВІКЕНТІЙ ШАНДОР

громадський і політичний діяч, посол уряду Закарпатської України до Чехословаччини, довголітній віце-президент Екзекутиви Української Національної Ради, автор багатьох наукових праць з історії Закарпаття.

Родині Покійного висловлюємо наше щире співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА НТШ

Ділимося сумною і болючою вісткою з рідними і знайомими, що в суботу, 16 серпня 2003 р. відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ, ТЕТА і КУЗИНКА

бл. п.
ІННА ГОЛЮКА
з дому СУШАНИК

нар. 18 квітня 1924 р. у Києві, Україна.

ПОХОРОН ВІДБУВСЯ 19 серпня 2003 р. з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку на український цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

муж – ЕВГЕН

дочки – ЛІДА ЛЕВИЦЬКА з мужем АНТОНОМ і дітьми МАРКОМ і ДАНИЇЛОМ
– МАРТА ВІРТ з мужем ЮРКОМ і дітьми АДРІЯНОМ, ХРИСТИНОЮ і АЛЕКСАНДРОМ

син – д-р ЕВГЕН ГОЛЮКА з дружиною д-р ДАНОЮ і дітьми ГРИГОРІЄМ, ДЖАНАТАМОМ і ЗАХАРІЄМ

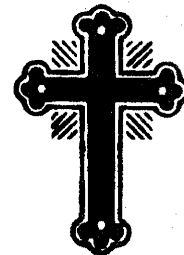
хресна донька – ОКСАНА ГЕЙМУР з родиною

кузини – АЛЕКСАНДРА ГОЛЮКА з родиною
– ЮЛІЯН і МАРІЯ БАЧИНСЬКІ
– ВОЛОДИМИР і ОЛЕНКА БАЧИНСЬКІ
– ДАРІЯ ЦВІЛЬ з родиною
– ЛІДА ГУРА з родиною
– ВОЛОДИМИР і ГАЛИНА КОРОЛЬ з родиною
– ТАМАРА і ІГОР ВИТКОВИЦЬКІ з родиною
– ОЛЕКСАНДЕР і ДЕБІ БАЧИНСЬКІ
– АЛЕКСАНДЕР БАЧИНСЬКИЙ з родиною
– СВЯТОСЛАВА КАЧАЛА з родиною
– МАРТА ЧАПЕЛЬСЬКА з родиною
– ЗІРКА ДЕРЛИЦЯ

свати – ВОЛОДИМИР і МАРІЯ ЛЕВИЦЬКІ
– КАТЕРИНА ВІРТ
– д-р СЕМ і ГРЕЙС АКВАФРЕДИ

Вічна Їй пам'ять!

Родина просить о молитви, а замість квітів меморіяльні датки на Zhytomyrsk i Orphanage, Selfreliance, 108 Second Ave., New York, NY 10003 або Ukraine Gift of Life, 233 Rock Rd., Glen Rock, NJ 07452.

Ділимося сумною вісткою, що 20 серпня 2003 р. на 88-му році життя, відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.
ЕМІЛІЯ ДМИТРІВНА КОВАЛИК

нар. 10 грудня 1915 р. у селі Струтинь, Україна.

Залишилися у глибокому смутку:

донька – АННА МАЛИНОВСЬКА з чоловіком ІГОРОМ і родиною

син – ЗЕНОВІЙ КОВАЛИК з дружиною АННОЮ і родиною в Україні

донька – ЛЮБА СУДДЯ з родиною в Україні

син – БОГДАН КОВАЛИК з дружиною МАРІЄЮ і родиною в Україні

внуки з родинами і правнуки

ближча і дальша родина в Україні.

Вічна Їй пам'ять!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040